

NÉPÜNK

ABONNEMENYI ÉS KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felölős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félév re 130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Hát minden sátor?

Az ideiglenesség örök szimbóluma, a vékonyfalú sással fedett sátor. Emlékezés őseink pusztai vándorlására. — A sátor. Már régen hirdeljük, valljuk és sirjuk testvéreink fülébe, hogy a sátor a mi gálut életünk szimbóluma. Nekünk az élet minden kincse, öröme és ujjongása — a sátor ideiglenességével bir. Nekünk nincs biztos talajunk, mert a mi földünk, mem hitbizomány, a mi házaink folyton csereberélődnek, a mi üzleteinket elfújhatja az első nagyobb szél. Vagyonunk a sátoré, minden biztonságunk olyan mint a sátor — ezredéves szimbólumunk.

Az elmúlt esztendőben a sátor szimbóluma olyan helyekre is eljutott, kik azt hitték, hogy márványpalotájuk nem lesz megingatható sohasem. Ezek voltak, kik azt hitték, hogy a bankbetét életüknek oly szilárdságot és olyan biztonságot ad, melyet csak a halál tud megszüntetni. De minden hiába. A vasnál is szilárdabb és aranynál is értékállóbb kincsek is széjjelhullottak, mint a pelyva. Nekünk zsidóknak már nem ujság az, hogy minden csak hívságok hívsága. Mi már régóta érezzük és tudjuk ezt és épen ezért mi nem piramisokat építelünk és nem olyan hadjáratok emlékéért adtuk a történelemnek, ahol koponyákból lehetne hegyeket építeni. Mi zsidók eszmei értéket adunk a világnak és annak hordozói vagyunk évezredek óta. Az Egyistenhit, az erkölcs, a magasabb eszmei tartalom az, mely elpusztíthatatlan. A zsidóság mint nép, az Aranyborjút már rég perhorreszkálta. Mi mint nép, hitünkkel, vérünkkel hirdeljük az eszmei kincsek örökkévalóságát. De csak mint nép! Mint egyedek, bukdácsoló, gürnyedt összetört emberek vagyunk, kik azt hisszük, hogy földi létünk alatt minden kis rongy és minden kis csillogó ékszer és semmiség jelenti — az Örökkévalóságot.

Valljuk be most, hogy hiába épül udvarainkon a sátor, mi már lélektelenné tettük annak sokatjelentő szimbólumát. Mert ha beülünk a sátorba, vagy ha csak látjuk glédába állani templomaink udvarain, akkor nem gondolunk arra a lényegre, melyet a sátor jelent. Igen, a Sátor. A sátorra, mely jelenti a nagybank betétkönyvét, a sátor, mely jelenti azt a Vagyonot, melyet véres körömmel kapargálunk össze, hogy azután, mint értéktelen semmiség semmisül meg egy pillanat alatt.

Hát minden sátor? Kérdezzük mindazoktól, kik nem hiszik el azokat az intő szövegeteket, melyet a prófétáinktól kezdve, minden váteszi erővel bíró vezér dübörög fülünkbe.

Igen, igen, minden sátor! Minden csak ideiglenesség, melyet elfuj — ha kőből és vasból készült palota is — a nagy tornádó. Minden csak sátor, melyért életet és mindent áldozunk. A sátor melyben didergünk, melyen keresztül fuj az őszi szél... Erkölcsi magasabbrendűségünk is megtorpan százszor is, mert elszédülünk annak hiedelmezésében, hogy létezik értékálló kincs is e földtekén.

Nincs értékálló! A buza nem az, és nem azezernyi kincse földi életünknek. Sem misem kincs. Csak az erkölcsi magasabbrendűség és a szilárd Hit az! De ezekről, de sokszor elfeledkezünk.

Memento az évente visszajövő Sátor! A sátor, mely udvarainkon áll nyolc napon át, hogy hirdesse az Elmulást és a hívságok hívságát. A sátor, hova beázik a zord idő minden keserű leve, hogy még keserűbbé tegye ázott éltünket. Mikor épül már fel az Isteni hajlék, hol végre biztonságban éljünk időtlen időig?...

A berlini zsidóság véres Ros-Hasanája

Szombaton este, Ros-Hasana második estéjén előre kidolgozott terv szerint mozgósították Berlin zsidósága ellen az antiszemita csőcseléket. A tulajdonképpeni Hitler-csapatok a háttérben maradnak, csupán vezetőik jelentek meg a láthatáron, hogy az ifjusági rohamcsapatok terrorműködését dirigálják. Este kilenc óra körül Berlin nyugati részében megerősített Hitler-ifjakból álló csapatok vonultak fel s elállták a zsinagógákhoz vezető utcák bejáratát. A huligánok nem viselték magukon a „nácik” egyenruháját, kampóskeresztjeik azonban pontosan láthatók voltak. Őrszemeket állítottak, akiknek az volt a feladatuk, hogy a hatóságok esetleges közbelépéséről a kellő időben tudomást szerezzenek. Különösképpen a Kurfürstendamnanak a Knesebeckstrasse és a Kaiser Wilhelm Gedächtniskirche közötti részét szemelték ki a támadás keresztülvitelére.

Röviddel ezután szavalókórusszerű előadásban hangzott fel a jelszó a Hitler-ifjak ajkán: „Deutschland erwache, Juda verreckel! Schlacht die Juden Tot! Wenns-Judenblut vom Messer fließt, dann gehst noch mal so gut!”

A zsidó járókelőket, akiket végzetük ezekre az uccákra vezetett, a templomi áhitából kijövő zsidókat gummitokkal, vasbotokkal és ökölcsapásokkal földre terítették s a földön fekvő embereket összegrugdalták. Eközben pedig ilyen felkiáltások hangzottak fel:

— Ég a zsinagóga! Ruvke már csomagol! vagy: — Azt persze nem álmodtátok zsidók, hogy ezeken az ünnepeken meg fogunk látogatni benneteket!

Leirhatatlan durvasággal és kiméletlenséggel ütötték áldozataikat a Hitler-ifjak. Több mint ezerre tehető azoknak a száma, akik a támadásban részt vettek. Az eddigi megállapítások szerint kilenc zsidó és négy zsidó kinézésű keresztény szenvedett súlyosabb sérüléseket. A legjobban a Reimann Caffé előtt dühöngött az antiszemita terror. Ez ellen a kávéház ellen valóságos attackot rendeztek a Hitler-ifjak, nyilván előtölti elkeseredésükben, hogy a zsinagó-

gák elleni támadást kissé későn kezdték, mert a templomok legnagyobb részében befejezték már az istentiszteletet. Mintegy hetven Hitler-ifju sorakozott fel a kávéház előtt. Két lövést adtak le, majd bevették a kávéház ablakait, a belső tükörfalakat s inzultálták a vendégeket, akiknek körében leirhatatlan pánik keletkezett. A kávéház tulajdonosa nem zsidó, de azt főleg zsidók, nevezetesen zsidó művészek látogatják. A kávéház előtt elhaladó dr. Rosenfeld Alexandert, a Makkabi Világszövetség elnökségének tagját, aki egy külföldi újságíró társaságában volt, egy Hitler-ifju hátulról fejbeütötte. Midőn Rosenfeld megfordult, hogy botjával védekezzen, másik három huligán ugrott oda és addig ütöttek, amíg véresen összeesett.

Az Uhland-strasse sarkán ugyancsak több járókelőt megvertek, közöttük Möhring cukrászda tulajdonos fiát, aki ideg-sokkot kapott. Möhring nem zsidó. Hasonlóképpen súlyosan megvertek von Löwenstein volt német főzstisztet, aki ugyancsak nem zsidó, de zsidó kinézése volt.

A hitleristák támadása oly váratlanul jött, hogy teljesen meglepte a rendőrséget, amely nem léphetett közbe idejekorán. Ahová azonban elértek a rendőrsztagok, ott szemtanuk állítása szerint igen energikusan léptek fel. Este tizenegy óra tájban már a rendet mindenütt helyreállították. Mintegy ötven Hitler-ifjut tartóztattak le. Vasárnap este azonban az antiszemita kilengések megismétlődtek, ez alkalommal Berlin északi részében. Egy főleg lengyel-zsidók által látogatott templomot vettek körül a huligánok és midőn az istentisztelet résztvevői elhagyták a zsinagógát, megtámadták őket.

A jobboldali lapok kivételével az egész berlini sajtó egyöntetűen megállapítja, hogy a tervszerű támadások Goebels finanszírozása mellett történtek és őt kell személyben felelőssé tenni a barbár támadásokért. Általában meglepetéssel konstatáljuk, hogy a német sajtó eddig még nem tapasztalt felháborodás hangján ír a Hitler-fuk legujabb pogromjáról.

„Carmen“ iskolacipők

REICHARD

fiuk és leányok részére kizárólag cipőáruházában kaphatók

HETI GLOSSZÁK

Fuchs főrabbi ünnepi beszédei

Roshasonoh második napján, a sófár-fuvas előtti ájtatos hangulatban mondotta el a Fuchs Mór-uccai nagytemplomban *Fuchs Benjámin* nagyváradi főrabbi azt a klasszikus veretű nagyszerű beszédet, mely a hívek ezreinek szívét megfogta és amelyről zsidó körökben napokig beszéltek. Az ország határain túl is ismerik és értékelik a nagyváradi főrabbi nagyszerű szónoki képességét és klasszikus németességét, mely páratlan az erdélyi rabbikarban. A beszéd, mely feltétlenül érdemes volna arra, hogy szórul-szóra közöljük, lapunk terjedelme azonban — sajnos — nem engedi ezt meg. A sófár hangjainak milyenségével kezdte. A boldog halleluja az első, ez jelképezi azt a nagyszerű kort, amikor a zsidóság országa határain élt, megelégedetten, boldogan. A második a szenvedésé, melyből annyiszor kivette részét a zsidóság — a 2000 éves gáluszban. A harmadik a harcoké, melyet vívnia kell és végül a tekiogedauló, a messiási beteljesülés szimbóluma. Ez volt a vezérmotívuma a beszédnek. Meg az, hogy a zsidóságnak olyannak kell lenni, mint a sófárnak. Bölcsseink úgy írják elő, hogy sófár egy *darabból* kell legyen, tehát a zsidóság *tartsa össze, kovácsoldják egyébe össze*, mert csak így lehet, csak így maradhat az „isteni küldetés sófárja“ ezen a világon, a népek tömekegében. Meghajlott legyen a sófár alakja. A szerénység formája. Nem fennhéjázó, nem önhitt legyen a zsidóság és minden egyes zsidó véssé emlékeztetébe. Nem szabad diszített legyen, semmiféle kincsesel. Sem arannyal sem mással. Se a sófár, se a zsidóság. Nem a vagyon, a jólét, a *diszes külső teszi értékesé a zsidót, hanem a lelki érték, a sziv jósága.*

A nagyszerű roshasonói beszédet követte az ugyanott tartott sabosz-tsüvo beszéd, melyben ostromozta azokat, akik a hitközség vezetőinek heróikus harcát kicsinylik le, apró intrikákkal és kicsinyes célokból. Annak a vezetőségnek nagy munkáját, amelyik a mai súlyos terhet jelentő nagy apparátust fizetni igyekszik a be nem folyó adók és lemérséklődött fogyasztási adók megcsappanása dacára. Könnyű kritizálni, — ez volt a főrabbi gondolata, — de nehéz a mai visszonyok között mindenben megfelelni a nehéz feladatnak, mely a vezetőkre hárul.

Fuchs Benjámin főrabbi templom beszédei a maguk klasszikusságukban nagy

Értesítjük a t. tagjainkat, hogy a

Zöldfa-uccai
DERBY cipő-üzlet

régi megszokott szolid kiszolgálással, elsőrendű minőségű áruival, dusan felszerelt raktárával továbbra is a

„BIZALOM“
tagok rendelkezésére áll!

„Bizalom“ központi iroda
Oradea, 1931 szeptember 17

értékek és reméljük, hogy a fohászok, melyeket beszédei végén az Éghez intéz, valóban megfogannak és jövő esztendő egy jobb és boldogabb korszak kezdetét jelentik: *egész Izraelre.*

Biatorbágy — zsidó ügy lett

Valahogy éreztük előre. Nem akartunk róla írni, hiszen ez a rettentő tömeggyilkosság, mely ott a budapest—bécsi útvonalon történt, tisztán a kriminológiába tartozik. Gazemberek voltak, akik azt a bombát elhelyezték és ezzel 19 ember halálát okozták. Ha elfogják őket, megérdemlik a lehető legnagyobb büntetést, melyet egyik ember a másikra szabhat. Nekünk mindegy, hogy zsidó-e az illető, vagy nem; sujtson rá teljes erővel az igazságszolgáltatás keze.

Azt írják a merénylőkről, hogy kommunisták voltak. Lehetséges. Sőt valószínű is. Habár komoly külföldi orgánumok azt írják, hogy egyéni téboly következménye ez a vandalizmus és felháborító gazság.

Lehetséges, hogy ezért a kommunistákat üldözni fogják majd. Bár még az sem jelenti a kommunisták bűnét, ha a merénylő ezt az elvet vallaná. Még ha akadt is néhány, akiknek a lelkiismerete elbirta ezt a szörnyű lelkiismereti balasztot, melyet élete végéig fog sinyleni, akár elfogják, akár nem.

Nekünk csak az fáj, hogy a magyarországi közszellem máris zsidókérdést csinált az ügyből. Mert ha a gyenge bizonyítékok alapján gyanúsított Leipnik és társai véletlenül zsidók is, akkor sem szabadna állítani, hogy a zsidók követték el a gáztettet. Azt állítani, hogy Én, Te, Ő, Mi, mindannyian zsidók, *bűnösök vagyunk.* Így kezdik legalább írni a kurzus-lapok Budapesten és így írta és így izgatott az áldozatok temetésén az ébredők csoportja és röpírata. Milyen jól is jön annak a kurzusnak, mely ma is uralja a magyar közéletet, hogy a gyanúsított kommunisták, vagy nem kommunisták — véletlenül zsidók. Ha zsidók is voltak, mi nemcsak, hogy nem vehetjük védelmünkbe, hanem pókoki gazságnak tartjuk, melynek hallatára felforrt mindannyiunkban a vér. *Mindannyiunkban* — születünk zsidónak, vagy kereszténynek. *Mindannyiunkban*, akik embereknek és nem vadállatoknak tartjuk magunkat. Megrendítő a merénylet és háborzongató. Ártatlan embereknek okozta kínos és szörnyű halálát. *De utálatos az a tánc is, melyet most kezdenek a pesti antiszemita heccelődők. Minden zsidó gazember!* ez lesz a mottó. Most jön az általánosítás. Viszont ha véletlenül netán kiszülne, hogy mégsem zsidó volt a tettes, akkor hallgatnának az uszítók, viszont egyetlen zsidónak sem jutna eszébe, hogy a magyarokat szidja, vagy a kathólikusságot vagy a református egyházat. Higyjék el nekünk az összes határontúli uszítók, hogy annyi köze van ehez a zsidóságnak, — mint a kereszténységnek. *Emberek vannak, csakis emberek. Kik gazok, aljasak és talán amellet éhesek is.* Ezerszer hangsúlyozzuk, hogy a legfelháborítóbb gazság az, ami Biatorbágyon történt. De ne feledjék ébredők, hogy a proletár és az elproletáriázódott magyar zsidóságnak elkeseredése a tetőfokra hágott. Mert a szegény ember nagyon nyomorult az egész világon. Szerencsétlen és nyomorult Magyarországon is. De kétszeresen szerencsétlen a szegény magyar zsidó, kit élni sem hagynak. Elzártak előtte

minden megélhetési lehetőséget. Őt nem támogatja senki és semmi ott. Ő nem juthat stallumokba, őt nem veszik fel a szövetkezetekhez sem... egy mindenki által elhagyott pária...

De az Istenért, ne csináljanak belőle zsidóügyet! Ne tegyék ezt, mert ezzel még jobban elmérgesítik az atmoszférát. Kutas-sák ki a bűnösöket és ha szükséges, verjék is agyon őket. De nem mert zsidók és nem mert talán kommunisták. Hanem csak azért, mert bűnöztek és mert gazemberek, akik ártatlan emberek életére törtek. *Csak ne zsidókérdést, mert az olyan utálatos — mint maga a merénylet!*

Gyilkos antiszemita képviselő a parlamentben

Nem zsidót ölt. Román prefectusba eresztette a gyilkos golyókat. Codreanuak hívják. A legnagyobb lelki-nyugalommal vállalta a gyilkosság vádját. Hazafias érzésből tette. A román prefectus zsidóbarát volt, megérdemelte — mondta a tárgyaláson. — Kétszáz védő sorakozott a védelem asztalánál és felmentették. Ma ugyanez a Codreanu parlamenti képviselő lett. Az állam törvénykező házának tagja. Nem hittük, hogy sikerülni fog. Nem hittük, hogy a gyilkos méreg ilyen pusztítást végezzen a román nép lelkében. De mégis megtörtént. És amikor a táviró ránk szabadította a hírt, még akkor is kételkedtünk. Codreanu, aki még csak nem régen is Bukarest uccáin éles pengékkel a szájában sétált, képviselő lett. A gyilkolás és pusztítás prófétája törvényt fog ülni a román nép felett. Aztán újra reméltünk... Hittük hogy a professor miniszterelnök, aki rendszeren a demokratikus jelszavakkal ágál, tenni fog valamit. Hittük, hogy a parlamenti bizottság, nem fogja leigazolni a gyilkos mandátumát. És most már halljuk, hogy Codreanu visszavonhatatlanul képviselő lett. Iorga a pedáns tanár, az erkölcs és jog nagymestere, a klasszikus világbölcse és Codreanu a közönséges bűnöző, a gyilkos leülnek egy asztal mellé és törvénykeznek majd. És mi tudjuk, már előre látjuk, hogy Codreanu nem fogja magát meghazudolni. A parlamenti szószékről is pusztító tanait fogja kikiabálni és tudjuk, hogy az Argentoianu-Iorga és cuzista fiuk tapsolni fognak neki. Szomorúan köszönt ránk az újév. Szomorú kor-szak kezdete ez. A gyilkos tanok otthonra találtak a román parlament falai között.

אתרונים לולבים והדסים

legolcsóbban

RATH HERMANNÁL

Komlós üvegüzlettel szemben
Zöldfa-ucca

Letartóztatták Freund Chajim zsarolóját

Lapunk más helyén már részletesen megírtuk a Freund Chajim ellen a múlt héten elkövetett zsarolási kísérlet körülményeit. Lapzártakor kapjuk Szatmárról a hírt, hogy sikerült a rendőrségnek felfedezni a zsaroló kiletét, Tischler Benjámin fiatalkoru személyében, kinek a ponyvaregények zavarják meg a fejét. Kihallgatása a beszámíthatatlanság benyomását kelti.

LEGSZEBBEN FEST

Kávéházzal szemben)
Mézáros-ucca 4.

I. V. O.

LEGSZEBBEN TISZTIT

Uri-ucca 34.
Telefon 5-83.

Antiszemita tükör

KANADA. Sohasem dicsekedhetett azzal, hogy nagyon megbecsüli a zsidó alattvalóit. Sohasem fogták rájuk, hogy tulajdonosan magas a kulturális nivójuk. Nem, ilyen vádakkal sohasem illethették a derék kanadaiakat. És hogy méltóan dokumentálják előrehaladt felfogásukat, dr. Raul Paul, a konzervatívok képviselője előadást tartott a kanadai zsidó iskolai kérdésekről. Előadásában a kitűnő képviselő előadta, hogy a liberálisok vezetője, ki bár maga becsületes keresztény vérből származik, zsidó iskolai rendszert honosított meg a kanadai iskolákban. Csodálkozunk kell ezen a legnagyobb mérlékben — mondja beszédében a felvilágosult szónok — hiszen az már nem is lilok, hogy a zsidó talmud nyíltan állást foglal a keresztény gyilkolások mellett. Középkor ez? — kérdi a jámbor olvasó. Oh, nem. Kanada anno 1931.

...

NÉMETORSZÁG. Egy új hivatalos statisztikával gazdagodott a nyilvántartások száma. Különös statisztika ez. Arról számol be, hogy évenként hány temetőgyalázás történik a germánok hazájában. Beszámol összesen 103 zsidó temetőgyalázásról, mely Németország minden részében történik. Talán nem is érdekel bennünket a kimutatás eredménye. Pedig megnézhetnék ezt is. De nem érdekel. Hiszen az a tény egymagában mondja a legtöbbet, hogy statisztikára volt szükség. Hogy lehetett statisztikát készíteni róla. Mert például arról, hogy hány zsidó írta be keresztény üzletek kirakatait, nem lehet statisztikát csinálni. De erről lehetett. És ez mindent kifejez. Ugy hisszük, nem akad kultúrember ezen a kerek árnyékvilágban, akinek ne szökne arcába a vér, ennek a statisztikának olvasására.

...

Hát persze, ez is Németországban történt. Berlin legelőkelőbb negyedében. Egy textilcég kocsija előtt állott a firma egyenruhába öltözött alkalmazottja. Az egyenruhán, természetesen a cég himzett felirata. A cég zsidó volt és ez hiba. Súlyos hiba. Mert ime csak felfigyelt rá egy fiatalember és így szólt:

„Nemsokára lógni fogtok ti betyár zsidók!”

„Ha Hitler uralomra kerül, nem fogtok bemerészkedni ezekbe az uccákba.” Az egyenruhás alkalmazott azonban nem ijedt meg éppen sem a saját, sem pedig a fiatal náci árnyékától és emígyen odaszólt: „Igy nem beszélhet más csak egy Hitler-fiu, vagy szegény legény.” De a fiatal nemzeti szoc. dem. barátunk nem uszta meg ennyivel. Az egyenruhás zsidó olyan hatalmas pofont kent le neki, hogy az azon menten lefordult a gyalogjáróról. Aztán csendben a zsidó pofon súlyának emlékével elpucult. Hát bizony ilyen is megtörténik. Ritkán hallunk róla, az igaz, de ha előfordul, hát feljegyezzük. Mert lám nemzeti szocialista barátainknak csak akkor van duhaj jókedvük, ha nem állnak éppen egyedül a zsidóval szemben. Különben viszik nemes irhajukat a biztonságot nyújtó messzeségbe.

...

Vannak még számos apró feljegyzéseink pofonokról, egy-egy koponya törésről horogkeresztes fajtudományról, inzultusról és rágalomról... Mindenütt akad belőle, ha csepp is és bearanyozza az európai kulturfeljődés mérföldköveit.

Zsidó vér az európai arisztokráciában

Az antiszemizmusrak fajelméletre vonatkozó összes elméletei összeomlanak a statisztika objektív számlapjai előtt. A fajok harcának kiinduló pontjával, helyesebben szólva az antiszemitizmus alapjával a fajtisztaság elmélete szolgál program és argumentumként. A faji jellegre alapított jelzavak a fő ütőkártyái az antiszemitizmus harcosainak.

A faj genealógia tudós katonái most alaposan lecsaptak a horogkeresztű ébredő, ku-ku-klax-klan és hasonló szimbólikus szuronyokkal rakétázó fajregenerátorokra. Megállapították, hogy német birodalomban 75.000 zsidó fiú közül nem kevesebb, mint 32 százalék világos hajú, 46 százalék nézi kék szemmel a beteg Európát. Ausztriában a zsidók 28 százaléka szőkehajú és ötvennégy percent világosszemű. Angliában ez az arányszám 27 és 41. Így szól a hivatalos statisztika, amely azt is megállapítja, hogy egész Európában a zsidóság felerésze őrizte meg keleti barna haját és csak 13—14 százalékban öröklődött a famózus haj-

Hackmayer

uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.

Ötöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

Az első sztrájk a kolomeai táliszgyárban.

Igaz történet

Iria D. J. SILBERBUSCH

1892.

... Kolomea, ismert galíciai város, körülbelül harminzezer főnyi lakossággal, melynek nagyobb része zsidókból áll, a régi nemzedékből való, egyszerű zsidókból. 1876-ban megnősült ebben a városban egy fiatal ember. Néhány éven át a saját szüleinél és apósánál-anyósánál van „kösztön”. Egymásután jönnek a gyerekek és neki magának hosszú sárga szakállú nő. Önálló megélhetést keres magának és háza népének. 1883-ban nagyszerű eszméje támad. Szövmestert hozat Németországból és egy szövmestert, aki néhány hónap alatt kitanítja a keresetnélküli zsidókat a szövés mesterségére, mikor is a németre már nem lesz szükség.

Táliszokat szönek. A tálisz-szövműhely évről-évre nagyobbodik. Már táliszgyárnak hívják, a műhely tulajdonosát már „gyáros”-nak nevezik. A gyáros pedig sárga szakállával, becsületes, egyszerű zsidó. Bojáni chaszid, kevés tudással, de sok istenfellellemmel. Munkásai is nagyrészt chaszid zsidók. Sőt egyrésztük idősebb, volt talmudtanítók, a „Tóra fiai”.

A táliszgyárban éveken át jámbor zsidó élet folyik. Télen estefelé félbeszakítják a munkát, hogy minchát és márivót imádkozzanak, sokszor maga a gyáros áll az előimádkozó-pólchoz és munkásai élvezettel hallgatják gyárosuk istenfélő imáját. Ha

eszébe jut olykor egyiknek a munkások közül egy kis „Tórát mondani”, vagy egy chaszid-történetet elmesélni, a gyáros egyáltalán nem haragszik az önkényes munkaszünet miatt, sőt ellenkezőleg, ő maga is hegyezi a füleit és oda figyel nagy áhitattal. Sőt, mi több, ünnepnapokon, mikor az öreg rabbi Jahrzeitja van, márv után pálinkát és süteményt hozat a gyáros és testvéries „l'chajim”-ot iszik a munkásokkal és közben csodás történeteket beszél el az öreg rabbiról, nyugodják békében.

Purimkor, a lakomához felöltöznek a munkások. Fülük mögé rejtik a pajeszt, felhajtják kaftánjuk szárnyait térdig és hátul összekötik az övvel. És így átöltözve „dács”-okat játszva, beállít az egész társaság a gyároshoz, görbitik az ajkukat, hogy felfújtsz szájjal „hochdácsmerisch” beszéljenek. Nevet a gyáros, nevet a gyáros felesége, a gyáros gyermekei pedig gurulnak a kacagástól, — az egész ház purimi jókedvvel telik meg. Esznek és isznak. Énekelik a „Jákok rózsáját” és — eltáncolnak egy kis purimi táncocskát a házigazdával.

Semini Acerezs-kor este, a Tóra ünnepén ugyancsak nagy a vidámság. A tálisz-szövműhely összeszűkülnek gyárosuknál. Forró pálinkát isznak, isznak „arra, amin a világ áll és arra, amin a világ nem áll”. És az után elvezetik a munkások a házigazdát, az ő gyárosukat lobogó fáklyákkal a kezükben, énekelve és táncolva, az uccákon keresztül, a „Klauz”-ba, a körmenetekhez.

Éveken keresztül áll fenn a zsidó táliszgyár, napról-napra jámboran szövik a munkások a táliszokat.

De fordulnak az idők. Jönnek repülve messziről, messziről új madarak és velük új dalok.

Csak nemrég „ütötte fel a fejét” a szociáldemokrácia Ausztriában is. A gondolat elterjed. Összegyűjti az addig különböző párttáborokban szétosztott bajtársakat és megismerteti velük az organizáció programját, amelyet más országokban régen kidolgoztak.

És a szocializmus belopódzik a kolomeai táliszgyárba is.

Egy fiatalember, félintelligens, nagy ragyás orru, lett egy elhalt öreg munkás helyének betöltője. Nemsokára már ő viszi a szót társai között. Eleinte bizony leginkább mosolyognak rajta. „Táliszfilozófus”-nak nevezik. De azért mégis meghallgatják a beszédét.

Van a táliszgyárban egy magas sovány zsidó, hosszú arccal és sűrű fekete szakállal. Hallja ez a zsidó ezt a beszédet, tűz és láng lesz, nagy fekete szemek szikráznak, megnyílik a szája és elmagyarazza társainak a dolgot az ő kaszovi chaszid módján. Összehívja őket még az nap este gyűlésre a sarogradi templomba. Oreáira sűrű fekete keserűség nehezedik. Összeharapott ajkakkal kinyitja a zsidóuccában. Ugy állnak egymással szemközt, mint összes társai, a „Széfer Tórára”, hogy össze fognak tartani mindnyájan, hogy mindnyájan feláldozzák magukat egyért és egy mindnyájukért.

És — egy forró nyári napon az 1892-ik esztendőben letörlik a táliszszövmű munkások jobb ujjukkal homlokukról a verítéket, felveszik kaftánjukat és sapkájukat és bot-

lott orr. Mind nehezebb lesz egy embert arcvonásai szerint elskatulyázni ehhez vagy ahhoz az évezredek néptörzshöz. A vallás reformáló ereje óriási átalakításokat végzett a nomád népből. Áziasai vonásait az árja levetette és a keletről jött kereszténység kiirtotta belőle azt, amit a hitleristák, Gömbösök, Starhembergek vissza akarnak állítani.

Nem érdektelen megemlíteni, hogy egy Berlinben megjelent revü szeptemberi számában kimutatás látott napvilágot arról a kényes kérdéstről, mennyi zsidó vér folyik az árja kékvérűek vérényében s hogy az európai arisztokráta mennyiben keveredett a zsidókkal. A berlini ujság seregszemlét tart az árja főnemesség felett és kimutatja, hogy a Salamon és Salamon Benedict—Goldsmith zsidó törzs vére öntözte sok főrangú fiatal hajtását. Ime a nevek: A Salamon-család a következő német arisztokráta családokban öröklődik tovább: von Becke—Klüchtzner, Comte de Beelescize, Ritter von Boschan, August v. Büren, Gustav v. Carnap, Gottfried v. Collas, Fritz v. Duhn, Freiherr v. Drahschmied, Freiherr Fr. W. v. Feury, Heinrich v. Froreich, Baron Leopold v. Götzen, Freiherr Fr. v. Heintze—Weissenrode, Eduard v. Helldorf, Albert v. Knalle, Dodun v. Keroman, Heinrich Edler v. Mises, Gróf Egon zu Münster, Günter v. Oettingen, Clonet v. Perruches, Marquis de Remode Saint—Bresson, Waldemar v. Roon, Manrid de Saint—Pierre, Jules Corte de la Salle, Francois de Binage és Kurt v. Wetter.

A Salamon Benedict—Goldschmidtek zsidó vére folyik a következő ősnemesi arisztokratákban: Graf von Aichelburg, v. Almásy, Freiherr v. Arnim, v. Biedermann, v. Bülow, v. Domersmark, Earl v. Dumorl,

graf v. Ensiedel, Freiherr v. Ellgut, Freiherr v. Fabliei, Baron de Forest, Ritter v. Franchetti, Lord George, Freiherr v. Gylmüller, v. Gladone, Earl v. Granard, Graf Henckel, Knight of Jordanstone, Knight of Kerry, de Lemos, du Lorin, de la Menrthe, Graf de Miremont, Graf Montgejas, őgróf Pallavicini, de Postré, graf v. Razumowski, Vicomte de Sartigues, Salm-Salm herceg, v. Ulfögh, Lord Wellesley, Wellington herceg, Wittgenstein herceg, Báró v. Zedwitz, Freiherr v. Zessner. Az őstuton és frankmeroving korokba visszanyúló legendás nevek ezek és patinájukon nem esett folt, hogy zsidó vér csorbította cimerük fényét.

Az antiszemizmus óriásai ellen a józanság, belátás, és tudomány parittyái harcolnak. És talán nem sikertelenül.

Abbé Grégoire halálának százéves évfordulója

1788-ban, egy évvel a francia forradalom előtt, egy könyv jelent meg Párisban a következő címmel „Értekezés a zsidóság phisikai és erkölcsi fejlődéséről.“ Szerzője pedig, Abbé Grégoire, egyik markáns alakja a francia forradalomnak. Abbé Grégoire fanatikus híve volt a szabadelvűségnek és gyilkos tollát mindig élesen neki szegezte a klerikálisizmusnak. Egyike volt azoknak, akik a francia népnek egységes demokratikus világszemléletet nyújtottak. A párisi Abbé Grégoire barátok társasága a napokban tartotta százéves emlékünnepeit, az Abbé halálának, a Sorbonne tudomány egyetemén. Az ünnepség alkalmával a zsidó szervezetek is képviseltették magukat, azonkívül a francia köztársaság miniszterei, valamint az összes progresszív pártok és

ארטה כשר
Hungária Étterem
 SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.
 Utazóknak
 10%
 engedmény.

szervezetek. A zsidó kiküldött tudomására hozta az ünnepségnek, hogy azonkívül, hogy itt Páris legméltóbb helyén adják meg a a kellő tiszteletet a nagy forradalmár emlékének az Alliance Israelit Universelle 12.000 iskolájában tartanak gyász-istentiszteletet e napon. *Abbé Grégoire nem csak az elnyomott zsidóság szabadság harcosa volt, hanem az összes elnyomott népek és fajok felszabadításának úttörője.* 1794-ben sikerült is keresztül harcolnia a gyarmati rabszolgaság eltörlését, amit azonban a forradalom bukása után Napoleon ismét visszaállított.

A francia forradalmat megelőző időben Franciaországban erős antiklerikális szellem uralkodott. Ez természetes is volt mert az egyház még teljesen össze volt nőve az állammal és állam által szabott korlátok a papság és az egyház korlátozásainak tüntek. És ez az egyház ellenes hangulat és szellem tette különösen feltűnővé, hogy a forradalom győzelmes napjai után Abbé Grégoire kék színű csuhájában vett részt a konvent tanácskozásában. Ez természetesen csak egy birt számára lehetőséggel, hogy Robespierre személyes barátjának és pártfogoltjának tekinthette magát. Abbé Grégoire szellemét méltán őrizi úgy a francia zsidóság, mint az egyetemes emberiség kegyelettel. A nagy szabadságharcosok kevés számát növelte ő, és munkájával maradandó értékeket alkotott az emberiség haladása számára.

Legolcsóbban vásárolhat az ünnepekre KALAPOKAT és egyéb férfi divatárut HOLLÓS-nál Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

jaikkal a kezükben elhagyják mind egyszerre a szövőműhelyt.

Kolomeában felveszik a táliszszövő munkások a kaffánjukat és sapkájukat — és Bécsben nagy az izgalom:

— Sztrájk tört ki a kolomeai táliszgyárban.

— A szocialista gondolat behatolt a távolkelet zsidóuccájába.

Bécsben két fiatal párt küzd egymás ellen: a „Chovevé Cion“ párt és az Ausztriában csak nemrég megszervezett szocialista párt. Mindegyik párt magának szeretné megszerezni az egyeduralmat a zsidóuccában. Ugy állanak egymással szemközt, mint két felingerelt kakas. Nagyszerű alkalma nyílik most a szocialista kakasnak, hogy csőrével egyet csipjen a Chovevé Cion kakason. Hatalmas „Mogen Dóvid“-ot fest a kolomeai táliszgyáros eltorzított képére, mintha azt mondaná: „Nézzétek, ez egy cionista!“

A csípés talál. A Chovevé Cion kakasnak vér folyik az orrából.

Ebben az időben Bécsben dr. Nathan Birnbaum a szerkesztője volt a „Selbsemancipation“ c. német cionista hetilapnak, én pedig Kolomeában szerkesztettem a „Haam“ („A nép“) című kéthetenként megjelenő héber folyóiratot. Birnbaum a lapjában nyílt levelet intéz hozzám... Barátságosan megcirógatja az államot. Az egekig magasztal. Aztán levelét egy félelmetes kiáltással fejezi be: Hogyan engedhettem, hogy a táliszszövő munkások a szocializmus karjai közé bukjának, mért nem szereztem meg őket a cionizmus számára! Magától értetődik, hogy ha a bécsi

szerkesztő egy kérdést intéz hozzám az ő lapjában, akkor nekem, a kolomeai szerkesztőnek a saját lapomban kell felelnem. Az igazat megvallva, nem kis zavarba jutok. Még ha ezer fejem lenne, akkor se tudnám megmagyarázni egy bécsinek, hogy mit jelent egy kolomeai „gyáros“ és mit jelent „chaszid szocialista.“ Röviden így felelek neki:

— A mi szocialistáink nem szüntek meg naponta háromszor elmondani a S'móne Eszrénben: „És hadd lássák szemünk, midőn visszatérsz Ciónba“ és az asztali áldásban: „Építsd fel Jeruzsálemet“. Sőt olyanok is vannak közöttük, akik az éjféli imát is elvégzik. A szocializmus nem érintette az ő zsidóságukat, még hajszálnyira sem. De munkájukért nemcsak száraz kenyeret kívánnak a maguk, feleségük és gyermekeik számára, hanem egy kis vaját is hozzá. Csupán a Cion és Jeruzsálem iránti szeretetükből nem tudnának még egy pár cipőt sem szerezni mezitlábás gyermekeiknek. Ha tényleg akarunk valamit tenni az ő érdekükben, úgy csak egy mód lehetséges: gyűjtsünk számukra annyi pénzt, amiből fel lehet állítani egy táliszgyárat, melyben mind együtt dolgoznának s melynek jövedelmét, részt rész szerint, elosztanák egymás közt.

Kolomeában semmi kétség sincs afelől, hogy a bécsi zsidók kapva-kapnak az ilyen dolgok után. Bécsben Rothschildok vannak. Csak egy okos tanácsot kell nekik adni és ők mindjárt követik azt.

Elsőnek a „gyáros“ jött hozzám ijedten: „miért akarom én őt kenyerétől megfosztani“.

— A bécsi „gójim“ nem tudják. De ön, egy itteni zsidó, ön jól tudja, hogy

nem szereztem vagyont a szövőműhelyemmel. Elárulok önnek egy titkot: legidősebb leányomat még egy évvel ezelőtt eljegyeztem. Nem ígértem nagy hozományt. A lakodalom napját beleirtuk a „feltételek“ közé, a S'vuosz utáni hétre. De kénytelen voltam kifogásokat keresni, hogy elhalasszák a lakodalmat későbbre. Megvallom önnek, az igazi ok egyszerűen az volt, hogy a vőm egy „kemény“ zsidó. Nem fog engedni egy garast sem.

Komoly arcot csinálók és azt felelem:

— Elhiszem önnek, hogy nehezére esik most a lányát férjhez adni. De azt hiszem, munkásai nem kötelesek a „leánykiházasítás“ micvóját teljesíteni. Az ő első kötelességük, hogy ellásák feleségüket és gyermekeiket. Azt ugy-e ön is belátja, hogy a táliszgyárból ön és háznépe jó reggelit és jó vacsorát eszik. És ezt akarják a munkásai is maguknak és házuk népének. Azt sem szabad elfelednie, hogy ön nem tudja a munkások nélkül a táliszgyárat fenntartani. Egy tálisz sem készülhet el nélkülök. De ők, hacsak megkapják a szükséges pénzt, meg tudnak élni ön nélkül is.

Szavaim hatása alatt olyan lágy lett a gyáros, mint egy darab tészta. Átad nekem egy felhatalmazást, hogy egyezséget hozzak létre közte és munkásai közt. De náluk, a munkásoknál már nem ment ilyen könnyen a dolog. A munkásoknak befészkelődött a fejükbe az én tanácsom, amelyet megirtam. Szentül hitték ugyanazt, amit a gyárosuk. Végül is nagy fáradtsággal rábirtam őket, hogy egyelőre menjenek vissza javított bérek mellett a munkához, amíg... igen... míg a bécsi Rothschildok föl nem állítanak számukra egy saját táliszgyárat.

KREUGER contra JUD

Sietek kijelenteni, hogy nem dohányzom, állami jövedékekből sincs részem, tehát az itt következő ügyben senki részrehajlással nem vádolhat. Én csak egyszerű szemlélője vagyok ennek a nagy világchóosznak és elgondolkozom azon, hogy bármennyire kifürkészhetetlenek is a sors utjai és tárny kibogozhatatlan az élettalabyrinth, mégis összetalálkozhatnak is a sors utjai, mint Chájim Jud, a nincstelenség, a hazátlanság prototypusa és Kreuger, a svéd gyufakirály. De rosszul fejezem ki magam, összetalálkozásról nem lehet szó, hanem sokkal inkább egy igen kiélekedett érdekösszeütközésről, amely a szerencsétlen Chájim Judot néhány tűzkö miatt a börtönbe juttatta.

Nem vagyok forgalmi rendőr és nem tudom pontosan megállapítani, hogy tulajdonképpen a két mozgó kereskedő közül, melyik ütközött bele a másik portékás talicskájába, Chájim Jud a Kreugerébe, vagy Kreuger a Judéba. A tény, a sajnálatos és fájdalmas tény azonban az, hogy ebben az összeütközésben, amelyről Kreuger talán értesülést sem szerzett, darabokra tört az a szappannal, cénagombbal, pánlikával, zsebtűkörrel és fésűvel megrakott kis talyiga, amit mi egymás között csak úgy nevezünk: egy nyomorult zsidó még nyomorultabb parnoszeja.

Igen, mert Chájim Jud, akinek a szappanját és pánlikáját már nem igen vették, feltett még a szekere, vagy a nyakán függő ládikába egy ártatlan óskori eszközt, egy pár tuca tűzkövet. Felrakta, mert tudta, hogy ezt majd csak veszik valahogyan és akkor talán, ha a Teremtő is úgy akarja, lesz Chájim Judnak és nyolc éhes poronyának egy darab belevő falatja. És épen ennél a pontnál, ahol Chájim Jud a remény magvát elvetette, került összeütközésbe a nagy gyufakirályal, aki megvette magának azt a jogot, hogy minden polgárnak a zsebébe nézhessen, minden polgárnak a konyhájába pillanthasson és lezárással büntethessen minden olyan versenytársat, aki az üzletének jövedelmét akár egy fillérrel is megrövidítené.

Boldog és kellemes ünnepi hangulatot adnak „ELECTRON” Papp és Rajz mérnökök

CSILLÁRJAI

Villanyégők és rádiók legolcsóbb árban!
Str. Printul Carol 1. Telefon 5-35

4-5

Tudok mindent uraim, ismerem ellenvetéseiket. A törvény az törvény és az államnak bárkivel kötött szerződése szent, aki ezzel ellenkezik, azt sújtsa csak a törvény szigora. Ugy van uraim, úgy van! Az állam ígéretet tett Kreugernek, hogy védi majd a jogait és az állam betartja ígéretét. Ha Chájim Jud tűzkövet, vagy taplót, vagy bármi olyat árusít, amiből az emberek gyufa nélkül is tudnak tüzet csíholni, akkor Chájim Jud meggátolta az államot abban, hogy betarthassa ígéretét és akkor Chájim Jud súlyos kihágást követett el.

De mi van akkor, ha elmondom Önöknek, hogy Chájim Jud már akkor árusított és már akkor ajánlotta portékáját, amidőn a másik ambuláns kereskedő még nem taszította ezen a tájon a szekere? Mi van akkor, ha azt mondom, hogy Kreuger hajtott neki Chájim Jud párnoszeszekerének? Ha azt merem állítani, hogy Chájim Jud önvédelemből cselekedett, amikor azon szegény polgártársainak, akik a svéd drága gyufáját nem bírták megfizetni, tűzkövet ajánlatot?

Mert Chájim Jud, aki éppen úgy polgára ennek az országnak mint bárki más, nem kapott földet, mint Ioan, vagy András, nem kapott hivatalt, sem trafikjogot. Chájim Jud szemben is kötelessége van az államnak, de nem tartja be. Nem védi, ha más a kenyere tör. Ha kihúzzák a lába alól a talajt és gondterhelt feje felől leszedik a tetőt, senki sem védi meg.

Chájim Judnak éhes magzaltjai nem tudnak sem a svédéről, sem az egyezségről, ők csak a bajról és az éhségről tudtak és szegény Chájim nem a borba ön-

tötte a buját, nem zülött le és nem engedte családjai sem más portájára koldulni menni, hanem kiment az utra és kis boltját a nyakába akasztva árult amit tudott, hogy fizethesse az adót és adhasson enni, ha még marad, a kenyérré váró apróságoknak.

De most mindennek vége, mert „eltörött a kenyér botja” és Chájim Jud családja hiába várja a falatot. Érdekei összeütközésbe kerültek a hatalmasokéval és most elérte mindazok sorsát, akiket a végzet a magasak utjába állit. De ami szomorubb az az, hogy Chájim Jud nem egyén, hanem típus és Chájim Jud gyermekei nem nyolcan, hanem százezren vannak. Százezren vannak azok, akiknek az érdekét nem látva, vagy érdekeikkel nem törődve, hoznak itt és másutt exintenciákat feborító, sorsokkal játszó rendeleteket és kötnek szerződéseket.

Nem magaszialom fel bünt, de leszögezem, hogy Chájim Jud nem vétke, mert a mellének szegezték a fegyvert és ő csak védekezett. Védte önmagát és védte a családját, mert ez az ártatlan kő, ez az ősi szerszám, amit nemzedékek százain keresztül használtak bántatlanul, volt az egyetlen kereseti lehetőség, az egyetlen karéj kenyér, ami Chájim Jud és az övéi számára megmaradt.

Berkes Dávid.

Mielőtt házán **vizvezeték- és bádogosmunkát** végeztet, kérjen ajánlatot

GRÜNFELD BÉLA

bádogos, vizvezeték és szerelési vállalatánál
Oradea, Str. Vlahuța (Szent János-ucca) 13
Javításokat olcsón és szakszerűen végez.

KABÁT
RUHA
KOSZTÜM
FELÖLTŐ
ÖLTÖNY

SZÖVET

szükségletét
most szerezzé
be nálunk,
mert

ilyen olcsó még sohasem volt

1 mtr. 150 cm. széles
kabátszövet . . . 198

1 mtr. 150 cm. széles
angol gyapjuszövet 425

1 mtr. 140 cm. széles
francia krepella divat színekben 295

1 mtr. 150 cm. széles
double felöltőszövet 395

Közérdek bevásárlási hely

1 mtr. 150 cm. széles
angol kosztümszövet 325

Közérdek bevásárlási hely

Ezenkívül mindennemű női és férfi ruha, kabát- és kosztümszövetek óriási választékban
eredeti gyári árakban!

KOVÁCS TESTVÉREK

Románia legnagyobb és legolcsóbb divatháza

Csendes beszélgetés Katz Joel erdélyi főrabbiival

Szokott vidéki turnémat járom. Erdődön vagyok és meglátogatom a „Népünk” előfizetőit. Ulam elvitet Katz Joelhez, ki az erdélyi járás 33 községének főrabbija és ebbe a nyílt, napsütéses, vidám időben beszélgetni kezdünk. Beszélgetünk és szavunk nem érzi löbbé a kötelező udvariasság szűk korlátait, hanem nyíltan, egyenesen és vidáman szólunk.

— Mi a véleménye Főrabbi urnak lapunkról — kérdem. Hogy van megelégedve szerkesztésével, irányával?

A „Népünk” — mondja határozottan a Főrabbi — a legnagyobb megelégedésemre szolgál. Nyílt, bátor és harcos hangja nagy szolgálatot tesz a romániai zsidóság érdekében. De... folytatja a rabbi rövid gondolkodás után — egy hibája is van.

???

A „Népünk” egyetlen hibája — szól végül Katz Joel Főrabbi — hogy a Mizrachisták, illetve a cionisták szócsové és én magam ellensége vagyok a cionistáknak.

Rövid eszmefuttatás következik és én számos példával igazolom a Főrabbi ur elfogultságát a mizrahi ideológiával szemben. A nagy zsidó gaonok neveit sorakoztatom fel előtte, melyek mind a mizrahi ideológia zászlóvivői és beszélek arról a vallásos építőmunkáról, melyet a mizrahi a szentföldön végez. A Főrabbi ezután maga is megváltoztatja véleményét és kijelenti, hogy ilyen alapon valóban megbecsülendő a mizrahi eszme és ő ellenségeinek csak a vallástalan cionistákat tartja.

— Szóval cionistának lenni nem bűn? kérdeztem.

— Ha vallásos alapon áll, akkor nem, — volt a rövid, de sokatmondó felelet.

Az eszrog kérdésben kértem még ki Katz Joel Főrabbi véleményét, aki itt is teljesen a mizrahi álláspontját foglalta el. Kijelenti, hogy a görög eszrogot bemocskolja és megszentelteti az a sok zsidó vér, mely sok évszázad óta hull a görög talajra. Megemlékezik még a legutóbbi szaloniki eseményekről és a következőket mondja:

— Isten ellen vétkezik mindazon zsidó testvérünk — szólott ünnepélyesen — ki nem az Erezből hozott eszroggal mondja el ünnepi imáját.

Második utam Erdőd szimpatikus orvosához, Dr Singer Sándorhoz vezetett. A rendelő tele van páciensekkel és már éppen indulni akarok, hogy ne zavarjam ilyen alkalmatlan időben, mikor észre veszek és soron kívül szobájába viszem. Arca derülten mosolyog és nem tudja elnyomni magában kitörő cionista lelkesedését, amikor megtudja, hogy ki vagyok. Természetesen itt is mindjárt a „Népünk” kerül sorra és dr Singer leplezetlenül őszinteséggel mondja:

— Áldás számomra ezen a csendes, eseménytelen helyen, ha a „Népünk”-et olvashatom. Mindent megtalálok benne, ami egy öntudatos zsidót, egy cionistát érdekelhet. Bátorhangu vezércikkei, heli glosszái, nyílt hangja mérhetetlen szolgálatot tesz a cionizmusnak, mert a legduzzogtatóbb zsidó helyre is beviszi a cionista ideológiát.

— Mióta ilyen lelkes cionista Ön Doktor ur?

— Kora ifjuságom óta, mióta először láttam meg népem problémáját és először éreztem a zsidó sorsüldözöttséget.

A cionizmus aktuális kérdéseiről beszélünk még és a bucsuzásnál megelégedetten távozom. Mert ime Erdődön, ebben a csendes eseménytelen városkában is él a cionizmus, ismerik a napi kérdéseit, beszélnek ellene és mellette, de beszélnek róla. És ezt a légkört, a cionizmus valóságát, a „Népünk” hozta el ide.

Ordentlich Viktor (Szalmár)

IROM BERNÁT

Nagyváradról kivándorolt mizrachista levele Kfar Gideon palesztinai kolóniáról a „NÉPÜNK” szerkesztőségéhez

Szeretnék a kolónia helyzetéről beszámolni, de egyelőre semmi lényegeset nem írhatok. Ezelőtt pár hónappal dr. Weissburg vette a kezébe a kolónia ügyét és azóta teljesen önzetlenül rengeteget fáradozott, előbb Jeruzsálemben, azután pedig a kongresszuson Bazelben agitált és veszekedett folytonosan értünk. Bár most szegény ember, a költségeket a saját zsebéből fedezte.

Pozitív eredmény eddig csak annyi, hogy a kongresszuson 2500 font tákcívót állapítottak meg erre az évre. Ez ugyan a mi viszonyaink mellett nagyon kevés, de tekintetbe véve, hogy összesen 7000 font az egész budget (a tavalyinak kb. egyharmada) és hogy Kfar Gideont teljesen felakarták osztalni, ez eredmény igen szép és csak dr. Weissburg Cháim páratlan energiájának köszönhető. Kfar Gideon az ő 22 családjával ma ugyan kicsi pont és a mostani kongresszusnak más gondjai voltak. Nagy bravur volt tehát, hogy speciell evvel a kolóniával rengeteget foglalkoztak.

Sajnos azonban, bár a kongresszusi határozat szerint a 2500 fontot hiánytalanul minden körülmények között ki kell adni, előreláthatólag még sok küzdelembe fog kerülni, míg a tákcívót folyósítják, ha egyáltalában kiadják. Az itteni vezetőség, amely a kongresszuson ebben az ügyben megszavazták, mindent el fog követni, hogy nehézségeket támasszon. Eddig a fülebotját se mozgatta meg és az idej járandóságát se adta ki. E héten várjuk vissza dr. Weissburgot, hátha neki sikerül valamit elérni.

A „Népünk” nagyon megdicsérte dr. Vermest a kongresszusi ténykedése miatt, dr. Weissburgról azonban egy szó említés sincs. Pedig az egész akció tőle származik.

Egyelőre a helyzet a kolónián igen-igen nehéz és lényeges javulás a közeljövőben sajnos, nem várható. Persze a jó I-től függ minden.

Weissburg más irányban is próbálkozik a kolónia sorsán javítani, erről azonban még korai beszélni.

Ezzel őszintén és pontosan referáltam. Egyebekben h. I. egészségesek vagyunk. Kívánunk mindnyájuknak טובות aminek épp a legfőbb ideje. Irom Bernát.

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak
legolcsóbb beszerzési forrással

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Zsidó öngyilkosságok Berlinben

A zsidóság kétségbeesésének hangja ismét az öngyilkosság végső fegyverével igyekszik pontot tenni a gazdasági válság egyre jobban mélyülő vonala elé. Ujabbán különösen Berlinben ölt nagy méreteket az öngyilkossági járvány és az elmúlt héten már egy napon 4 zsidó öngyilkosságot jelentettek. A kétségbeesett emberek mindegyike 38—45 éves, akik már tud vannak az élet fiatalos erején és nem tudnak, nem akarták elviselni az új élet nyomasztó nélkülözéseit. Nagy részvétel keltett Joseph Molling 44 éves bankár öngyilkossága, aki tulajdonosa volt Berlin egyik előkelő bankjának és életének egy bérház 5-ik emeletéről való leugrással vetett véget. Öngyilkosságának oka, természetesen, a bankok financiai elgyengülése. Joseph Molling teljesen szétroncsolva ért földet. — Lakásában gázzal mérgezte meg magát a 38 éves Erna Gerson asszony, 11 éves leánykájával együtt. Tettének oka: munkanélküliség. — Manfred Katz 42 éves fogtechnikus felakasztotta magát. Az ismeri fogtechnikus öngyilkosságának okát azzal magyarázzák, hogy a gazdasági depresszió hatása alatt teljesen elvesztette pacienturáját és az utóbbi időben már nélkülöznie kellett.

Lapzártakor kapiuk Berlinből a következőket: A zsidó öngyilkossági statisztika újabb 2 áldozattal szaporodott. A szükség ismét tragédiát termelt. Két öreg testvérpár, a 60 éves Lippschitz Fanny és nővére a 72 éves Emma világító gázzal megmérgezték magukat. A halál gyorsan bekövetkezett, mert az öreg szervezetek nem bírták sokáig a gyilkos mérget. Hátrahagyott leveleikben kijelentik, hogy az anyagi gondok elől menekültek a halálba.

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházgyesületek belügy miniszteri engedély alapján megrendezik a **második zsidó kórházszorsjátékot!**

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálistan van megalkotva, hogy minden egyes sorjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresésre.

Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben

Főnyeremény 1,000.000 Lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben. **Egy sorsjegy ára 100. — lej.**

Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban stb.

Vegyen Zsidó Kórházszorsjegyet!

Levélbeli megrendeléseket elfogad: **Az Erdélyi Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorjátéktanácsa** CLUJ, Piața Unirii No. 20.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Tischri 14, szeptember 25-én

ערב סוכות

Szombat, Tischri 15, szeptember 26-án

שבת סוכות (Szukoth 1. n.)

Vasárnap, Tischri 16, szeptember 27-én

שבת ב' סוכות (Szukoth 2. n.)

Péntek, Tischri 21, október 2-án

הושענא רבה (Hoschano-Rábó)

Szombat, Tischri 22, október 3-án

שמיני עצרת (Semini Acereth)

מזכור נשמות (Mazkor).

Vasárnap, Tischri 23, október 4-én

שמיחת תורה (Szimchoth-Thóra)

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.25

gyertyagyújtás 5.35

Istenisztelet kezdete 5.45

Szombat befejezése 5.55

Két esztendő után

Most két esztendeje testet öltött az a régi teru, hogy legyen végre az erdélyi zsidóságnak egy hetilapja, mely minden mellékszempontra tekintetbevétele nélkül, bátran, lelkesen és harcosan szálljon sikra az egyetemes zsidóság érdekeiért. Előbb csak négy oldalon jelentünk meg és tapogatózva, kutatva, önmagunkat keresve. Kéőbb azután hat oldalon. Végül ez év elejétől kezdve nyolc oldalon igyekszünk mindazt nyújtani sok ezer előfizelőinknek és olvasóinknak, amit tőlünk telhetőleg adhatunk, és amit jogosan el is várnak. Sikertült — ezt bátran állithatjuk — kedvelté tenni lapunkat, annak meg nem alkuvó lelkes célkitűzéseire magunkhoz hívni minden megértő zsidó lelket. Ma már felfigyelnek lapunkra mindenütt, ahol bíznak és hisznek abban, hogy mi, lapunkban kizárólag az egyetemes zsidó nép nagy érdekeit tartjuk szemelőtt.

Két esztendő... nem sok idő. De hétről hétre mindenkor frissnek, céltudatosnak lenni azért, hogy az erdélyi zsidóságot boldognak, megelégedettnek lássuk, ez minden célunk és reményünk és ennek lázas várása közben, minden perc egy óvnek tetszik. Két esztendő óta sok örömben és még több bajban volt részünk. Sokszor csüggedés fogott el bennünket, — de csak pillanatokig. Azután a lelkes kötelességtudó katona ihlete szállott meg bennünket és a „Népünk” szerkesztői továbbra is hívón, kitartón vállalták a nemes és nehéz missziót.

Mindent megtettünk eddig is szeretett olvasóinknak, hogy velünk minden tekintetben meg legyenek elégedve. És igyekezni fogunk a jövőben is mindenkor eleget tenni annak a nagy és nemes feladatnak, melyet célul kitűztünk. Ehhez kérjük továbbra is az erdélyi zsidó közvélemény lelkes támogatását. Hisszük, hogy egy boldog zsidó jövő elé megyünk. Ezért dolgozunk, ezért harcolunk.

„Népünk” szerkesztősége.

Milliók egy miatt: rabszolga sóhaj.
Milliót száz lejért: zsidó sorsjegy-óhaj.

Tanuljon Ön is a máskarán!

Csak képesített szakembernél dolgoztasson, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-ucca 5.

VÉGH

ruhafestő és vegytisztító

— **Sulyos büntetés a körülméltetés miatt.** Moszkva, Kremenizka zsidó-kommunista tanítónő a „Kommunista tanítók egyesülete” fegyelmi elé állította, mert tudomást szereztek arról, hogy Kremenizka fiu gyermekét körülméltette. A tanítónő a fegyelmi előtt arra hivatkozott, hogy neki nem volt tudomása a cirkumcizióról és szülei azt tudta és beleegyezése nélkül hajtották végre. A fegyelmi tanács nem fogadta el a tanítónő védekezését és egy „barbár aktus ellűrése” miatt 6 hónapra kizárta a tanítók egyesületéből. A fegyelmi tanács azonkívül kérte, hogy Kremenizka-erre az időre fügessék fel a hivatalától. A zenészek clubját is felszólította a tanítók egyesülete, hol a tanítónő apja tagsággal bír, hogy indítsák meg az eljárást a „véres vallási aktust” végrehajtó tagjuk ellen és sulyosan fegyelmezzék meg érte.

— **Romlik a lettországi zsidóság helyzete.** Röviddel ezelőtt jelent meg a lettországi népszámlálás hivatalos statisztikája, mely szomorú képet fest az ottani zsidóság gazdasági leromlásáról. Még öt évvel a zsidóság uralta tulnyomólag a lett kereskedelmi helyzetet, ma azonban sulyos visszaesés mutatkozik a zsidó kereskedelem terén. Mialatt a zsidó kereskedők számaránya 10%-kal esett, ugyanakkor a lett kereskedők száma pontosan 10%-kal emelkedett. Tehát nem gazdasági depresszióról van szó, mert hiszen a kereskedelmi arány ugyanaz maradt csak a zsidó és lett kereskedők percentuális arányai váltakoztak. Az ipar terén ugyanilyen hanyatló tendencia mutatkozik, de itt is csak a zsidósággal kapcsolatosan. A zsidó tisztviselő és kereskedelmi alkalmazottak munkanélküli tábora is napról-napra növekszik. A népszámlálási statisztika pontos és rideg számsorai megdöbbentően hatnak és a lett-zsidóság jövője elé mind több és több kérdőjel sorakozik...

— **Letartóztatták a palesztinai motorosokat Lengyelországban.** A Varsóban megjelenő jidisch napilap, a „Moment” jelentése szerint az európai ultra indult palesztinai motorosokat, kik a „Hapoel” munkásszervezet tagjai a lengyel-lelt határon letartóztatták. A zsidó motorbiciklisták a tavasszal Tel-Avivban megtartandó zsidó sport makkabiad propoganda céljából jöttek át Európába és a lengyel határrendőrség állítólag letartóztatta őket, mert utleveleik lengyel vizuma 2 nappal a határátlépés előtt már lejárt. A motorosok hiába hivatkoztak sport céljaikra a rendőrség hajthatatlan maradt és 100—100 zloty büntetésre ítélte őket. Minthogy pedig a munkás-sport szervezet tagjai nem voltak abban a helyzetben, hogy a kihágás összegét megfizethessék a rendőrség őrizetbe vette őket. Az egész világ sport társadalmában élénk megütközést keltett a lengyel hatóságok eljárása.

— **Bün-e fedett fejjel a himnuszt hallgatni?** Érdekes pert tett folyamalba Uzhorod városa Jákob Tauber ottani kereskedő ellen, mert egy állami ünnep alkalmával fedett fejjel hallgatta végig a cseh-szlovák himnuszt. Még az elmúlt év október 28-án történt, a cseh nemzeti ünnep idején, hogy az egyik főtéren hatalmas tömeg jelenlétében az ünnepi beszéd elhangzása után a tömeg a himnuszt kezdte énekelni. Mint ilyen esetekben szokás mindenkifedetlen fejjel hallgatta vagy énekelte a nemzeti dalt, csak Jákob Tauber állt továbbra kalappal a fején a nagy gyülekezésben. A rendőr felszólította őt egyszer, hogy kövesse a többiek példáját és vegye le a fejéről a kalapot, ám J. Tauber ezt megtagadta azzal, hogy ő mint vallásos ember nem szegi meg vallása törvényeit, nem pedig éppen most péntek délután, az ünnepje előtt. A bíróság annak dacára, hogy tudomást szerzett arról, hogy Jákob Tauber valóban orthodox zsidó, nem adott helyt a védelemnek és elítélte a kereskedőt. Indoklásában kifejtette, hogy nem volt jogosult megtagadni a kalaplevételt az állam legszentebb aktusánál, mert mint vallásos zsidó a kalapja alatt egy másik kisebb sapkát is visel és a feje nem maradit volna így sem fedetlenül, tehát vallásának törvényeit sértetlenül őrizte volna meg.

— **Egy zsidó koldus 1.250.000 leit hagyott hátra.** Munkácsról jelentik: Egy zsidó koldus, névszerint Winter S. a napokban hunyt el és a lakásán az egyik párnájában 20 betétkönyvet találtak, összesen 250 000 korona (1.250.000 lei) értékben. A koldus nábob a negyedmillió cseh-koronát egy dugsgazdag gablonczi családra hagyta.

— **Ha fáradt és izgatott, ha álmalanságban és gyakori félelemérzetben szenved, ha hasgörcs, mellnyomás vagy szívfájás kínozza, akkor igyék reggel éhgyomorral 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait s elhárítja a vértólulást. Az emésztőszervek gyógyításának több orvostanára elismeri, hogy olyan tüneteknél, melyek a tápcsatorna tartalmának önmérgezéséből származnak, a „Ferenc József” viz kitűnően beválik. A „Ferenc József” keserűviz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.**

Sodrony ágybetétek

nyitott és összehajtható **vaságyak, mosdók,** és mindenféle **vasbutorok** legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyitott üzemben

„STANDARD”

Iosif Vulcan (Nagy Sándor-ucca 10.)

Szövetelárusítás

megkezdődött

VADAS JENŐcégnél

Bulevard Regele Ferdinand No. 5

Mindenkinek érdeke az eddig még nem létezőt **olcsó árakról** meggyőződni

**Olcsó árban
Minőségben
DIVATBAN**

**KÖNIG NŐI KALAPSZALON
VEZET**

SAS PASSAGE FÖBEJÁRAT

Saját érdekében címre ügyelni!

— **Rabbi I. L. Fischmann Ruszinszkóban.** A mizrachi világszervezet vezető tagja Rabbi I. L. Fischmann szeptember hónapot Ruszinszkóban tölti, hogy a mizrachi szervezet organizációját ottan megindítsa. Hosszabb ideig szándékszik a kiváló mizrachi vezér Szlovenszkóban is maradni, és innen Erdély nagyobb zsidó centrumait látogatja meg.

— **A csehszlovákiai zsidóság kriminális arányszáma.** A Prágában megjelenő társadalmi bűneseteket kutató intézet lapja, melynek szerkesztője dr. Wladimir Solnar egy tanulmányt közöl a világháború utáni bűnesetek fajtáiról. Dr. Wladimir Solnar általában azokat az eseteket veszi alapul, melyek a csehszlovák területen történtek. Megállapítja, miszerint a kisebbségi vallásos nemzetek, különösképpen pedig a zsidók mutatják a legkedvezőbb arányt. A zsidó bűnözések már a háború előtt is igen alacsony fokon állottak, azonban ezóta is állandóan csökkentek. A gyilkossággal járó betörésekben zsidók a leggyakrabban fordultak elő. Ennek ellenében azonban a komplikáltabb tolvajlásokban és betörésekben már inkább találhatunk zsidókat, természetesen ez nem annyira bűnözési hajlammal, mint a gazdasági helyzet fokozott romlásával magyarázható. A zsidó bűnözéseket, melyek a háború után előfordultak leginkább adó-kihágások és pénzhamisítás jellemzik.

— **Egy zsidó elbocsájtja antiszemita alkalmazottját.** Berlinből jelentik: Az iparhatóság különös fontosságú kérdésben hozott az elmúlt héten határozatot Berlinben. Köteles-e a zsidó munkaadó alkalmazottját megtartani, ha meggyőződik arról, hogy munkaidején kívül antiszemita propagandát folytat? Egy zsidó gyógyszerész ugyanis már több mint egy éve foglalkoztatott egy fiatal leányt üzletében, anélkül, hogy tudomása lett volna a leány üzelméről. Egy napon azonban levelet kapott, melyben a levélíró részletesen ismerteti a leány antiszemita szerepléseit. Amidőn pedig a gyógyszerész szemére vetette ezt alkalmazottjának, az szó nélkül kifordult üzletéből és nem jött többé vissza. Ezzel szemben az elmés leány feljelentést tett a munkaügyi igazgatóságnál munkaadója ellen, hogy őt felmondás nélkül és indokolatlanul bocsájtotta el. A tárgyaláson azonban minden kiderült. Természetesen ilyen feltételek mellett az antiszemita alkalmazott nem támaszthatott igényt a munkaadójával szemben. A bíróság el is utasította folyamodásával. Egyben azonban még rendkívül jelentőséggel elvi döntést is hozott. A munkaügyi bíróság kijelentette, hogy amennyiben a panasz helytálló is lenne, a munkaadó minden indoklás nélkül elbocsájtja alkalmazottját, mert nem köteles olyan alkalmazottat tartani, aki szabad idejében antiszemita propagandát folytat. Az ilyen alkalmazott nem szolgálhatja tisztességesen a munkaadót és így teljes joggal elbocsájtható.

— **Az új hamburgi zsidó templom.** A németországi zsidóságnak óriási érdeklődése mellett avatták fel a 600.000 márka költséggel épült új hamburgi zsidó templomot. A templom a reform irányzat szerint épült, nők és férfiak együtt imádkoznak földszintjén. A templom mellett van egy iskola és zsidó klubhelyiségek kulturális előadások céljaira. A templomban 1200 hely van.

— **A huszti rabbi Dibuk-szerű betegséget gyógyított.** Huszti zsidósága csodálatos gyógykezelés hatása alatt van, mellyel a huszti rabbi egy vidékről behozott zsidó lányt gyógyított ki, nem mindennapi betegségéből. A leány hetek óta betegeskedett és különleges hangokat hallatott. A leány szülei a betegség okát arra vezették vissza, hogy gyermekükbe egy Dibuk költözött. A szülők úgy magyarázzák, hogy gyermekük egy olyan alkalommal kapta betegségét és azóta változott meg hangja, amióta egy izben éjjel 12 órakor kiment, hogy az udvaron vizet öntsön ki. A huszti rabbi előkészítette a szükséges gyógyszereket és a leányt néhány napig Huszton tartotta, míg az teljesen gyógyultan ment haza.

— **Alfonz ex- király a prágai zsidó templomban.** Prágából jelentik: XIII. Alfonz spanyol király, mielőtt Budapestre utazott volna, péntek este Prágában megjelent az Altneu zsinagóga istenisztelestén. A zsufolásig megtelt templomban rendkívüli meglepetést keltett a spanyol uralkodó megjelenése. Mikor figyelmeztették, hogy kalapját fenn kell tartania, így szólt: „Tudom, voltam már máskor is zsinagógában”. Ezután a volt uralkodó dr. Deutsch Aladár prágai főrabbi mellett ülve végighallgatta az isteniszteletet, mely rendkívül mély hatást tett rá. A király többször szeméhez nyult és könnyezett. Ima után XIII. Alfonz elhagyta a zsinagógát. Mint környezetének mondta, annyit hallott, már a szépségéről híres prágai zsidó templomról, hogy egyszer meg akarta nézni közelebbről.

— **Amerikai rabbikar az öt napos munkahétért.** Röviddel ezelőtt tartották meg az amerikai rabbiszervezetek konferenciájukat Newyorkban, amely rendkívül érdekes és elvi határozatainak fogva általános érdeklődést keltett. A rabbi konferencia elfogadta azt a javaslatot, mely kéri az öt napos munkahét megszervezését, mert ezzel lehetővé válik minden zsidónak a szombat megtartása. Egy második határozat felszólítja a rabbikat a cionista szervezetek támogatására és kötelességévé teszi a rabbikar tagjainak a cionista ideál megvalósításáért való munkát. A konferencia táviratilag üdvözölte a Cionista szervezet új elnökét, Nachum Sokolovot. A konferencia elhatározta egy régibb rabbi szervezet a „Rabbiner Verband”-dal való fuziót.

— **70.000 zsidó gyermek iskolai oktatás nélkül Lengyelországban.** Varsóból jelentik: A mind jobban erősödő gazdasági válság hatása alatt a lengyelországi zsidó hitközségek, akiktől a kormány ezévből megvonta minden szubvenciót is, nem állnak abban a helyzetben, hogy az általuk eddig fenntartott iskolákat az új iskolai idényben is megnyissák. Más hitközségek kénytelenek erősen leszorítani a felvételek számát, úgy, hogy ezidő szerint Lengyelországban hozzávetőlegesen 70.000 zsidó gyermek áll minden nevelés és gondozás híján. A zsidó gyermekek túlnyomó része nyomorgó zsidó családok gyermekei, kik a legnagyobb nélkülözések között élnek. Jelenleg semmi remény arra, hogy e nagyszámú zsidó gyermekekről gondoskodás történjék. Így köszönt a lengyelországi zsidóságra a tél réme és nem tudjuk hová fog vezetni e szerencsétlen zsidó gyermekek fejlődésének útja.

— **Vidékiek, ha Váradra jönnek, bizalommal keressék fel Horbácz uridivát üzletét, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 1.**

— **Egy millió csehekronát vetettek ki a munkácsi rabbira.** Ruszinszkóban rendkívüli szenzációt keltett az a hír, hogy a csehszlovák adóhatóságok egymillió csehekrona adót vetettek ki a munkácsi rabbira. A cseh antiszemita lapok abban a hamis beállításban tárgyalják a tényt, mintha a rabbinak évi 50—60 millió csehekrona jövedelme volna hivatott. Az igazság az, hogy a munkácsi rabbi szegény ember. Minden jövedelmét a szegények között osztja ki és a cseh hatóságok fellépése csak szekatura.

Reggeli, ebéd és vacsora 4 leibe

kerül, ha azokat a **HALLER-**féle Petrolgázfőzőn készíti el, amely 5 karikás plattal van ellátva. — No. I. II. III

Ára: 320 350 420

Plat külön hozzá 160 lei. — A legelőkelesebb gyártmány. — Ingyen bemutatás.

STERN VASKERESKEDŐ

Oradea, Piaja Mihai Viteazul 2.

Telefon 8-92. Telefon 8-92.

A legszebb zománccfényű gallérokát tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlaicuța 4 Szent János ucca

Bútorvevők!

Vásárlás előtt tekintsék meg a

Műasztalosok Bútorcsarnoka

Oradea, Piaja Regina Maria (Bémer-tér) 2

állandó kiállítását

Masszív hálószobák 10.000 Leitől

Masszív ebédlők 20.000 Leitől

Óriási választék!

Meglepő termelési árak!

— Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk”-nek! A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

— **Még egy zsidó miniszter az angol kormányban.** Az angol kormánynak még egy harmadik zsidóhitű tagja is van, azon a kettőn kívül, akiket 2 hét előtt közöltünk. Ez a légügyi miniszter Sir Philip Sassoon. Édesapja a portugál zsidó hitközség elnöke volt Londonban és az alsóház tagja, anyja pedig Rothschild-leány. A Sassoonok rendkívül gazdagok. Indiában szerezték vagyonukat és az indiai Rothschildoknak nevezik őket. — Ezen alkalommal megemlítjük, hogy sir Herbert Samuel, az új angol belügyminiszter kóser kosztot fogyaszt. Már Jeruzsálemben, mikor kormányzó volt, kiterjesztett talisszal imádkozott a zsinagógában és mikor templomba ment, külön angol rendőr vitte előtte zsidó imakönyvét

— **Chebron arabjainak büntetése.** A palesztinai kormány felszólította Hebron város tanácsát hogy azonnal kezdjék meg az 1929. augusztusi zavargásokból kifolyólag reájuk kirótt kollektív pénzbüntetést fizetni, azok kivételével, akik zsidó polgártársaikat megvédték. Ezeket a büntetéseket mindaddig szedni fogják, míg a büntetés összegéül megállapított 14.000 font (11 millió 200.000 lei) össze nem gyűl. Az arabok 3 hónapos haladékat kértek az első részlet kifizetésére, a kormány azonban csak 3 napi terminust engedélyezett számukra.

— **Megindult a csomagforgalom Németország és a Szovjet között.** Berlinből jelentik: Napokkal ezelőtt a berlini „Torgsin” orosz kereskedelmi iroda hivatalosan közölte, hogy bármilyen tartalmú és mennyiségű csomagokat lehet a jövőben oroszországi kézbesítésre feladni. A csomagok épen úgy tartalmazhatnak élelmiszer, mint ruha, vagy művész és luxus küldeményeket. A kereskedelmi iroda vámentesen engedi be a csomagküldeményeket és biztosítást nyújt a feladóknak. Az orosz kereskedelmi iroda intézkedését nagy élénkséggel fogadta a német zsidóság, mert így módjában lesz a szovjetben élő zsidó testvérei számára állandó küldeményekről gondoskodni.

— **Ünnepre elegáns, divatos ruhákat** már 4500 leiért Horbátcz-nát kaphat.

Értesítés!

Női divatszalonomat Mészáros-u. 2. szám alól Piafa Unirii (Szent László-tér) 12. szám alá **helyeztem át.**

Legújabb modell-rajzaim megérkeztek és a legjutányosabb áron állok a n. é. közönség rendelkezésére.

További szíves pártfogást kér

Deutsch Nándor

Női divatszalon

— **Az új jugoszláv alkotmány kimondja a zsidók emancipációját.** Belgrádból jelentik, hogy a napokban proklamált új jugoszláv alkotmány kimondja a zsidó állampolgároknak törvény előtti egyenjogúságát és a hatóságok részéről való védelmet. Biztosítja a teljes vallás- és lelkiismeretszabadságot; a polgári és politikai jogok élvezete minden bevett vallásfelekezeti tagját megilleti és a felekezetek önkormányzattal bírnak. Az állami költségvetésben a felekezeti célokra szánt összegek aránylagosan osztandók szét. A felekezeti funkcionáriusok nem használhatják fel állásukat politikai célokra és imahelyeiken tilos a politikai manifesztáció. Az iskolákban felekezeti türelmesség honoljon és az államhivatalok minden polgárnak, felekezeti különbség nélkül, egyformán álljanak rendelkezésére.

— **Rothschild Edmond báró 86 éves.** A múlt héten ünnepelte a párisi Rothschild-bankház feje, Rothschild Edmond báró 86 éves születésnapját. Nemcsak az egész francia zsidóság ünnepelte ezt a jelentős évfordulót, hanem az egész világ zsidósága meleg szeretettel fordult az agy báró felé, aki az egész világ jóltevője. Ő alapította Palesztinában 40 évvel ezelőtt az első zsidó gyarmatokat, ő szervezte meg a zsidó kolonizációs társaságot, amely Braziliában és Argentinában a híres Rothschild-féle gyarmatokra telepítette a zsidókat, legutóbb pedig a Krim-félszigeten letelepített zsidók ügyében fáradozott nagy sikerrel. Emellett Rothschild báró a zsidó politikában sohasem vett részt, a cionista mozgalomból azonban erősen kivette részét. Fáradozó volt, hogy mindig és mindenütt jót tegyen. Bankháza a külföldi zsidó diákoknak is atyai pártfogója Párisban.

— **Egy amerikai zsidó multimilliomos.** A napokban töltötte be Julius Rosenwald, az ismert csikágói emberbarát és multimilliomos, akít egyébként a világ leggazdagabb zsidójának ismernek, helvénedik életévét. A zsidó jótékonyág terén különösen a Joint Distribution Committee körül fejtett ki nagyszabású munkát. 1925-ben egymillió dollárt adott a Joint céljaira, 1928-ban pedig ötmillió dollárt a Jointnak Oroszországban való kolonizációs munkáira. Az Egyesült Államok déli részein élő néger iskolák javára hárommillió dollárt ajándékozott, további hárommillió dollárt egy csikágói ipari muzeum javára és kétfélmilliót a csikágói egyetemnek.

— **A legújabb kor zsidó miniszterei.** Abból az alkalomból, hogy Angliának három zsidó minisztere van, a következő érdekes összeállítást közlik a zsidó miniszterekről: Angliában zsidó miniszterek voltak: Sir Alfred Mond és Sir Philip Sassoon. Ausztrália miniszterelnöke volt Isaac Issacs. Francia zsidó miniszterek voltak: Adolf Cremieux, Ferdinand Dreyfus, David Raynal, Jules Simon és Josef Reinach. Német zsidó miniszterek: Rudolf Rodenthal, Heinrich Friedberg, Ludwig Haas és Walter Rathenau. Olaszország: Luigi Luzzatti mi-

niszterelnök, Ottolengi külügyminiszter. Vence zsidó diktátora Dániel Manju volt. Magyarországon dr. Vázsonyi Vilmos és Vadász Lipót. Ausztriában dr. Glaser Gyula. Ezek csak újkori zsidó miniszterek, mert hiszen a középkorban — mint tudjuk — különösen a spanyol mór politika idején, zsidó külügyminiszterek és pénzügyminiszterek nagy számát ismeri a történelem.

— **Ha kellemes ünnepet akar,** úgy fehéreműt, nyakkendőit és egyéb divatcikkeit Horbátcz-nál szerzi be.

— **Mi mindent kell egy romániai rabbinak tudni?** Bukaresti jelentések szerint a regáli s a beszarábiai rabbik ha katonai szolgálat alól való felmentésüket meg akarják tartani, október 5-én vizsgát kell tenniük a kultuszminiszter által összeállított bizottság előtt. A vizsgán szükséges a román nyelv és történelem, valamint az ország földrajzának elemi ismerete. A héber teológiai tudományok közül a következő ismereteket kívánja meg a bizottság: 1. A Biblia héber eredetiben, a) a Tóra, Rasi kommentárjával, b) Neviim és Keszüvim kommentár nélkül. 2. A Talmud, a) az általános ismeretek az egész babilóniai talmudból, b) valamelyik rituális traktátus alapos ismerete. 3. Sülchon Örűch. 4. Perek, valamelyik szabadon választott kommentárral (Rasi, Majmonidesz stb.) 5. Templomi liturgia (templomi szokások). 6. A zsidó nép története. A feleleteket héber, jiddis, vagy román nyelven lehet adni. Az erdélyi rabbik vizsgaterminusát később fogja a minisztérium megállapítani. — Hogy milyen értelme van annak, hogy a rabbit az állam a teológiai tárgyakból megvizsgáztatni akarja, azt senki sem tudja.

Berkovits-né ארטה כשר
vendéglője

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!

Olcsó árak!

Utazóknak 10% engedmény.

16-16

GROSZ DÁVID

szalmakalappgyár

Satu-Mare, Str. Petru Rares 35/37

Mindenféle kalappgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára

50-48

Őszi takarításra

festék-, lack- és kefeárut
előnyös árban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szerezhető be

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca 10)

Telefon 378

Telefon 378

Cipőt, kalapot
az ünnepre legolcsóbban

ROTH HENRIK

cégnél (Oradea, Zöldfa-u. 3.) vásárolhat

— Sir Robert Hamilton lett Anglia gyarmatügyi államtitkára, Londonból jelentik: Hivatalos jelentés alapján írja meg az angol sajtó, hogy Sir Robert Hamilton nevezte ki a koalíciós kormány gyarmatügyi államtitkárnak. Sir Robert Hamilton egyike volt azon nyolc képviselőnek, akik az elmúlt parlamenti ciklusban Wedgwood ezredes „hetedik dominiumi” tervét Palesztinával kapcsolatban támogatták. Sir Robert Hamilton mindig nagy szimpátiával kísérte a palesztinai zsidó építő munkát és nem mulasztotta el az alkalmat soha, hogy ezt a nyilvánosság vagy a parlament előtt szóvá tegye. Jellemző Palesztina barátságára, hogy pártja a Shaw-bizottságba jelölni akarta, azonban ő nem tartotta összeegyeztethetőnek Pro-Palesztina elveivel, hogy ilyen bizottságba részt vegyen. Cionista körök nagy lelkesedéssel fogadták Sir Robert Hamilton kinevezését és remélik, hogy a hosszú idő óta hozzájárult palesztinai gondolat, hatásköre alatt újabb kiélési lehetőséget fog kapni.

— Hollandiában vasárnap is nyitva tarthatnak a zsidó kereskedők. Amszterdamból jelentik: Az új munkaszüneti törvény a napokban lépett életbe Hollandiában, melynek egy teljes része a zsidó munkaszüneti paragrafusokat tartalmazza. Az új törvény értelmében azon zsidó kereskedők, kik szombaton zárva tartanak, vasárnap délután 2 óráig tarthatják nyitva üzleteiket. Míg a zsidó ételkészítő kereskedők egész vasárnap nyitva tarthatnak. Azon kereskedők, kiknek több üzletük van, egyszerre kötelesek azokat nyitni, vagy zárva tartani. Vagyis nem történhetik meg, hogy az egyiket szombaton és a másikat vasárnap tartásuk nyitva.

— Rav Fischmann nyilatkozata a palesztinai iskolák válságáról. A Mizrach Világszervezet egyik vezetője: Rav L. Fischmann Jeruzsálemből az elmúlt héten sok száz hallgatóság előtt nagyszabású előadást tartott Munkácson a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság aktuális problémáiról. Előadása után azon kérdésre, hogy milyen eredményei vannak a Mizrach nevelésnek Palesztinában, többek között a következő kijelentéseket tette: A Mizrach Chinuch (nevelés) mindenki által a legnagyobb elismerésben részesül. Példa erre, hogy Rav Sonnenfeld unokái egyrészt, viszont másrészt a legszélsőséges munkaszervezők gyermekei is mizrach iskolákat látogatnak. Sajnos, a mizrach iskolák súlyos válságukat élik és ha rövidesen a Jewish Agency kulturbudgetje után azokat nem fogja támogatni, akkor Palesztinában a zsidó iskolákból 90 tanár és 3000 gyermek — közülök 40 tanár és 1800 gyermek a mizrach iskolákból — állás, illetve nevelés nélkül marad. Természetes, hogy az iskolákból kirekesztett gyermekek valamennyien szegények, kikért nem tudnak oktatási díjakat fizetni.

Saját gyártmányu
férfikalapot
olcsón vásárolhat
Heller és Deutsch

kalapgyári lerakatában Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-ucca) 21. — Férfi és női kalapok festését, alakítását olcsón és szépen eszközöljük.

Stern Amsel
ארמל כשר
10-6
vendéglője

ORADEA Izletes házi koszt!
Piafa Olcsó árak!
M. Viteazul 7. Utazóknak 10% engedmény.

Ha **gazdag** akar lenni,
ugy siessen **Mentőorsjegyet** venni

VI-ik osztály huzása 1931 október 4-én

Főnyeremény 1,000,000 lei.

Össznyeremények végösszege 4,000,000 lei.

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

— Élteveszélyesen megfenyegették Freund Chajim textilnagykereskedőt. Szatmári tudósítónk jelenti: Élénk izgalmat keltett városszerte az a vakmerő zsarolási kísérlet, melyet egy eddig ismeretlen szélhámos Fekete Kéz néven indított meg az ismert szatmári nagykereskedő, Freund Chajim ellen. Augusztus 27-iki postabélyegzővel keltezte egy ajánlott levelet kapott a dusgazdag szatmári kereskedő a következő szöveggel: Freund Ur! Holnap reggel elküldök Önhöz 50.000 leiért. A csomagban ezresek és százasok lehetnek csak, aprópénzt nem használhatok. Ha nem adja oda emberemnek a pénzt, úgy nem fogja többé élvezni az élet örömeit. Megölöm Önt és az egész családját... A Freund palota márványköveit embervér festi majd pirosra. Nekem már egy is mindegy, csak ez az összeg segíthet rajtam. A „Fekete Kéz”. Freund Chajim eleinte groteszk tréfára gondolt, de másnap a levél értelmében pontosan megjelent a Freund lakásán egy gyermek a megbeszélte csomagért. Freund ekkor már nyugtalanodni kezdett és értesítette a rendőrséget. A gyermek nem tudott természetesen felvilágosítást adni. Másnap azonban új levelet hozott a szatmári kereskedő számára a posta. „Uram! Megbüntettem önt, mert nem vette halálosan komolyan a leveletem. Most már csak 100.000 leit fogadok el és esküszöm az élő Isten legszentebb nevére, a szent széfer Tóra előtt, mindkét világ boldogságára és az életre, hogyha nem küldi a pénzt, önt és családját elpusztítom”. A szatmári rendőrség teljes apparátussal kezdte el a nyomozást, hogy kézrekerítse a szélhámos zsarolót. Nem lehet azonban tudni, hogy egy örült, beteges akcióval, vagy pedig egy mindenre elszánt gonoszlevéllel állanak-e szemben. Az egész város izgatottan várja a nyomozás fejleményeit.

— Az ünnepre olesó és jó kalapok csakis Horbátnál szerezhetők be. — Kalapokat már 150 leitől.

Elpusztult a krimi zsidó koloniák aratásának nagy százaléka. A krimi jelentések szerint az aratás nagy százaléka a hosszú esőzések következtében teljesen tönkrement. A kaliforniai zsidó településeken a termés 63%-a esett az esőzések áldozatául.

— Antiszemita szociáldemokraták halálba kergettek egy zsidó párttagot. A csehszlovákiai szocialista organumban, a „Der Jüdische Sozialist”-ban olvassuk a következőket: Kalmár Henrik, aki a szociáldemokrata pártnak immár 30 éve legaktívabb tagja, becsületes meggyőződésének szomorú tévedése következtében a halálba menekült. A legutóbbi községi választások alkalmával történt ugyanis, hogy a párt tagjai az egyik zsidó jelölt ellen antiszemita agitációval tüntettek és a tömegek előtt, mint „zsidót” aposztrofálták. Nem elvi differenciákra mutattak rá a párttagok, hanem a jelölt zsidósága fájt a szoc. dem. pártnak. Ez az ideológiai csalódás 30 évi kemény és becsületes munka után annyira kijózanította és kiábrándította Kalmár Henriket, hogy nem bírta elviselni tovább egész élete munkájának és céljainak szeme előtt való összeroppanását és öngyilkosságot követelt el. Hátrahagyott levelében szintén szomorú csalódását jelöli meg tettének okául.

— A német trónörökös zsidó lányokkal flörtöl. A Zsidó Távirati Iroda írja, a német trónörökös, kinek antiszemita érzelmei közismertek, szükségesnek tartotta, hogy sürgősen zsidóbarát nyilatkozatot tegyen. Egy újságíró látta, amint a mondseei strandon autogrammot adott egy feltűnően szép zsidó bakfisnak. Az után ezt mondta a zsidó újságírónak: „Látja, ez a kislány egy bécsi zsidó kereskedőnek gyermeke, aki kitűnően táncol és akivel én is nagyon szeretek táncolni. Remélem, nem fog meg történni az, ami tavaly, amikor itt nyaraló zsidó lánynak az apja megtiltotta, hogy velem szóba álljon, mert vérvivő antiszemita vagyok...” Azután komolyra fordította a dolgot és nagy tirádát zengett az ő zsidó barátságáról: „Én igenis tudom, hogy Németországnak rendkívül sok odaadó, hűséges zsidó állampolgára van, német nemzetileg éreznek és tízezrével vettek részt a háborúban. Nekem is számtalan zsidó barátom van. Csak az a meggyőződés, hogy a német zsidóknak nyilvánosan kellene szakítaniuk a bolsevizmussal.” Ezután a furcsa megjegyzés után a német trónörökös néhány nagyképű frázist mondott, amelyek azonban már közlésre sem érdemesek.

— Saját készítményü, garantált jó minőségü női, férfi és iskolacipők legolcsóbban a „Dácia” cipőáruházban (Oradea, Zöldfa-ucca 15) kaphatók.

„Sikurit” vizsítgetelő anyag,

„Bessemer” festék és mindenféle lack-árak legolcsóbb beszerzési forrása:

Szivárvány
festéküzletben
ORADEA, Zöldfa ucca 8.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Kérdések vedőket készpénz árban szolgálunk ki.
Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

A paptamási
„LITHYNIA”

ásványvíz a legjobb üdítővíz, úgy magában, mint borral, vagy gyümölcszörppel vegyítve
KAPHATÓ MINDENÜTT!
Friss töltésű Málnási Mária, Málnási Sicilia, Románszentgyörgyi Hebe és Máriavölgyi vizek érkeztek
„LITHYNIA” Központi Egyedárusága, Oradea
Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23
Telefon 1-76

Szenzációs ujdenség!

Használjon budapesti gyártmányu

szagtalan RASOLT törv. védve és KUMULATORT

Kapható 1/4 kg-os csomagolásban

Egy csomag ára 15 lei,
elegendő 10 beretválkozásra

Csakis original csomagot fogadjon el!

Kapható minden gyógyszerárban,
illalserárban és drougerárban

Romániai vezérképviselet:

Parfumeria „Royal“

Oradea, Sas-Passage

— Hoover elnök újévi üdvözlöte a zsidósághoz. Herbert Hoover, az Északamerikai Egyesült Államok elnöke a zsidó újév alkalmával a következő szöveget intézte az amerikai zsidósághoz: „Rosh-hasonó, a zsidó újév napján egy régi nép figyelmét ráirányítottam az új világra. Zsidó munka és zsidó idealizmus örökké lesznek írva az Idők könyvébe. Évszázadokon keresztül napjainkig a zsidóság részéről a szellemi és kulturális élet élető folyama termékenyítette meg a világot. Kereskedelemben, művészetben, emberbaráti tevékenységben, államéletben és mindenekelőtt az emberiség szellemiségének evolúciójában a zsidóság az erő, a szépség és a türelem elemeit szolgáltatta mindnyájunknak és így lettek azok az egész emberiség örökségévé.“

— **Árainkat** leszállítottuk. Pongyola, flanellek és zsinór barchettek óriási választékban 39 lejtől A.B.C. áruházban, Teleky-u. 4.

— **Folytatódnak az antiszemita kilengések Bulgáriában.** Szófiából jelentik: Az antiszemita kilengések tovább folytatódnak Bulgáriában. Az elmúlt heti számunkban már beszámoltunk a horogkeresztesek bulgáriai tevékenységéről és most újabb ilyen jelentések érkeztek Szófiából. A nemzetiszocialisták most újabb egy lázító tartalmu röpcédulát terjesztenek Bulgáriában melyben az egész világválságért a zsidókat okolják. Kimutatják benne, hogy a zsidóság az egész világon való egyeduralomra törekszik és minden bajnak és veszedelemnek az okai. Felhívja a röpcédula a lakosságot, hogy bojkotálják a zsidóságot úgy társadalmilag, mint gazdaságilag, hogy ezzel is megakadályozzák a zsidó világhuralmi törekvéseket. A bulgáriai zsidó hitközségek központja feljelentést tett az antiszemita szervezetek ellen és kéri a kormányt, hogy erélyes rendszabályokkal tiltsa el az antiszemita lázításokat.

— **Egy szlovenszkói Zeire Mizrahi csoport eredményes propagandája a palesztinai eszrog érdekében.** A secovcei Z. M. Helkes csoportjának sikerült ügyes propagandája folytán az ott eddig kizárólagosan görög, korlusi eszrogot kiszorítani. A csoport két agilis tagja idejében bejárta a várost s a hitközségi tagokkal reverzalist iratolt alá, amelyben a tagok kötelezik magukat, hogy csakis Erez Israel eszrogot fognak vásárolni. Az akció teljes sikerrel is járt, mert az itteni rabbi, Moskovits Géza egymaga kb. 100 drb. szentföldi eszrogot osztott hívei közt szét. Az akciót támogatották még Neumann József hitk. elnök és Herskovits Pál Joint elnök. Ugy a rabbinak, mint a többi fentnevezett uraknak e helyen mond hálás köszönetet a Secovcei Zeire Mizrahi csoport.

A.B.C. áruházba megérkeztek a kabát-szövetek 184 lejtől kezdve. Teleky-u. 4.

— **A zsidó könyvpiac** újabb termékei a világirodalom legújabb művei (bármely nyelven) orvosi és egyéb szak-könyvek, folyóiratok legelőnyösebben a **Cosmos** (dr Szőnyi Géza) könyvterjesztő utján, Cluj, Cal. Reg. Ferd. 8. szerezhető be.

— **Klein Ernő dr érsekújvári fő-rabbit a legelőkelőbb görögországi hitközséghez hívták meg.** Érsekújvárról jelentik: Érdekes levelet kapott a görögországi Janináról dr Klein Ernő főrabbi, Klein Ignác szatmári alrabbi fia. A levélben a janinai zsidó hitközség, amely a legelőkelőbb görögországi hitközségek egyike, főrabbinak hívta Érsekújvár nagytudású zsidó főpapját. Dr Klein Ernő még nem döntött ebben az ügyben. Annyi bizonyos, hogy az érsekújvári zsidó hitközség minden körülmények között ragaszkodik ahhoz, hogy Klein dr továbbra is Érsekújváron maradjon.

— **Pokrócok, plaidek dús választékban** 298 lejtől az A. B. C. áruházban.

Uj vezetőség a kolozsvári orth. hitközség élén

A kolozsvári ortodox hitközség új elnökséget választott magának. A választás elé a város zsidósága annál is inkább nagyobb érdeklődéssel tekintett, mert a vezető-ségváltás a hitközség alapvető egzisztenciális problémáival állott összefüggésben. Az elnök személyének kijelölésénél a bizalom **Biró Andor** felé irányult, akit egyhanguan választottak meg az ortodox hitközség elnökévé. Az új vezetőség széleskörű gazdasági és pénzügyi programmal veszi át az irányítást és minden remény meg van arra, hogy sikerülni fog keresztyűvnie a hitközség teljes anyagi reorganizálását.

Dr **Pollák Sándor**, a választási bizottság elnöke nyitotta meg a népes választói gyűlést. Miután a bizalom egyhangu lelkesedéssel **Biró Andor** mellett nyilatkozott meg, az elnök személyének megválasztása akadálytalanul történt. Dr **Sebestyén József** javaslatára az egyes frakciók között sikerült megállapodást létesíteni a többi tisztek betöltésére vonatkozólag is. Alelnökké megválasztották **Goldstein Lajos** olajgyárost és **Hochmann Jakab** ezüstárugyárost, míg tanácsosokká dr **Marton Ernőt**, **Lóvi Ignácot** és **Schwartz Ignácot**.

A választás megejtése után a jelenlevők meleg ovációban részesítették az új

vezetőséget, étén **Biró Andor** elnökkel, aki nagyszabásu beszéd keretében foglalta el az elnöki széket.

Az új elnök megköszönte a képviselő-testület bizalmát, amely vele szemben egyhangulag nyilatkozott meg. Ez a bizalom azonban csak akkor lesz teljes — mondotta, ha a hitközség tagjai az új vezetőségre háramló súlyos feladatok elvégzésénél is teljes mértékben támogatásukat fogják nyújtani.

ÉRTESÍTÉS

Kalapszalonomat Szent János-ucca 4-ik szám alól Szilágyi Dezső-ucca, Bazárépületbe (Joppport-cukrázsza mellett) helyeztem át. — Állandóan új kalapmodeljeimmel állok a t. hölgyközönség rendelkezésére a legjutányosabb árak mellett.

Továbbra is szíves pártfogást kér:

Regin Kalapszalom

(Goldstein Regin)

Oradea, Szilágyi Dezső-ucca (Bazár-épület)

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról a

GROSZ**étterem**

TIMIȘOARA-TEMESVÁR

Lloyd-sor 11.

ORADEA

Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! - Esküvőket, bankettekét vállal. - Kifogástalan kiszolgálás! - Utazó uraknak kedvezmény!

SPITZER IZRAEL & Co

ORADEA :: SATU-MARE

Alapították 1898. évben.

MATRAC és ROLETTA GRÁDLI, BUTORSZÖVET, HENCSETERITŐ, SZÖNYEG ÁRUHÁZA

Dús választék!

Olcsó árak!

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinok, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészetiiskola

Oradea, Strada Episcopul Cioregariu No. 17. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

PHÖNIX**Életbiztosító Társaság**

ALAPÍTOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000,000 osztrák schilling

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45.929. Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: București, Bul. Elisabeta 10.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7-57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „**Phönix**“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjaival, legújabbban a **Mizrahi Erdélyrészi Központtal**, a **Makkabi Világszövetséggel**, a zsidóság több országos szervezetével, a **Wizo zsidó nők világszövetségével**, az „**Aguda**“ Világszervezettel és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Medias, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

Ne válogasson! Gyermekápolásra „Höfer“-t vegyen

Rövid hírek

BERLIN: Dr Artur Sekheim az ismert regény és drámaíró 44 éves korában az elmúlt héten Berlinben meghalt. 1887-ben Libauban született. Filozófiával, történelemmel és filológiával foglalkozott ifjú korában, majd kritikával és drámaírással szerzett elismerést. Halála főként színházi körökben nagy részvétet váltott ki. — Albert Einstein professor a jövő hónap folyamán ismét amerikai utra indul. Einstein ugyanis meghívást kapott a Mount-Wilson Observatorium-tól, hogy sorozatos előadásokat tartson az egyetemen. — Az ismert tuberkulózis kutató orvosnő Professor Lydia Rabinowitsch Kempner, ki a berlini bakteriológiai intézet igazgatója, a napokban tartotta 60 éves születésnapját.

JERUZSÁLEM: A rablusi demonstrációban való részvevők elítélése még mindig tovább tart. Ujabbán ismét 42 embert ítéltek el 3 hónaptól 1 évig terjedő börtönrre. — Az arab nemzeti szövetség hivatalos lapja, a „Feleszin“, legutóbb vezércikkében foglalkozott az új angol kormány összeállításával és megállapítja, hogy az angol kormány jelenleg súlyos zsidó befolyás alatt van és az arab nép nem sokat várhat ettől a kormánytól, ha érdekeinek megvédéséről lesz szó a zsidókkal szemben. — A palesztinai hivatal közli, hogy a kormány megkönnyítette a zsidó rabbik, valamint a szellemi foglalkozású egyének bevándorlási lehetőségét. — A kormány 14 napra betiltotta a Haifában megjelenő „Al Carmel“ arab napilapot, mert ez éles hangú támadást írt a lepecsételt arab tegyverraktár miatt.

VARSÓ. A lengyel-zsidó lapok egyöntetűen azt a tervet velük fel, hogy a nyomozó gazdasági helyzetre való tekintettel, a lengyel zsidóság konferenciát hívjon egybe, ahol minden oldalról tárgyalás alá vennék egy esélyes könnyítő eljárás lehetőségét, hogy megmentsék a kilátástalanul tengődő ezrek életét.

WIZNITZ. (Bukovina.) Néhány nappal ezelőtt szenteltek fel 3 Thora-tekercset az iffeni zsinagógában.

MINNEAPOLIS Az Egyesült Amerikai Államok legöregebb zsidó asszonya, Sara Silberman 105 éves korában az elmúlt héten elhunyt. Az agg matronát a város saját költségén temették el.

DANZIG. Az ezidőszert Gensben ülésző Európai Bizottság danzigi képviselőjének dr. Grünspan volt zsidó szenator jelölték.

LONDON. A londoni „New Cronikle“ feltűnő cikkben közli, hogy az új angol koncentrációs kormány pénzügyi államtitkára báró James Edmond lesz. A pénzügyi államtitkár legidősebb fia Rothschildnak, a palesztinai telepítések „atyjának“. James Edmond Rothschild Párisban született, de kora ifjúságától kezdve Angliában nevelkedett, hol el is nyerte az angol állampolgárságot. A világháború alatt mint őrnagy szolgált a zsidó légióban. 1929 óta az angol képviselőház tagja.

PRÁGA. A Zsidó Nemzeti Szövetség elhatározta, hogy a röviddel ezelőtt elhunyt dr. Singer parlamenti képviselő helyébe dr. Angelo Goldsteint jelöli.

AMSTERDAM: Vilma királynő augusztus 31-én születésnapja alkalmával az amszterdami hitközség elnökét, Simon Loopyt, a becsületrend lovagjává nevezte ki. — Az amszterdami városi választások alkalmával négy zsidó városi tanácsost választottak. Azonkívül a város alpolgármestere is zsidó lett. Ugy látszik az amszterdami polgároknak inkább konvenial egy zsidó alpolgármester, mint a magyaroknál egy alpolgármesterné.

KONSTANTINÁPOLY: A török zsidóság a nemrég elhunyt Chajim Badjarano Effendi főrabbi helyébe, nem kíván új főrabbit ültetni, mert nem látja biztosítottak, hogy az új főrabbinak kiadását fedezni tudná.

ROMA: A rmai zsidó lapok foglalkozva az európai antiszemita kilengésekkel, egyhangulag megállapítják, hogy az európai fascizmus lényegében különbözik, az olasz fascizmus anyjától. A külföldi fascizmus, — írják az olasz zsidó lapok — úgy szólván kizárólag antiszemita jelleggel bír, míg Olaszországban nyoma sincs a fascizmusban az ilyen közveteknek. Az olasz nép teljesen egyetértésben él a zsidósággal és fontos állami tiszteket is betöltet velük. Azonkívül az olasz hadsereg is, mely tudvalevőleg Mussolini egyik elsőrendű büszkesége, több magas rangú zsidó tiszttel rendelkezik.

Ha kellemesen és szagtalannal akar borotválkoni, akkor csak **„MIRJAM“** készítményi borotváló-port használjon, mert ma már csak borotváló-por úgy van preparálva, hogy a legelőnyösebb arcot csak sérti. Megrendelhető: **SPITZ SÁMUEL** fodrászkereskedőnél, Cere-Marii. Kérjen árajánlatot.

Biharmegye és Nagyvárad legolcsóbb bevásárlási forrása!

CORVIN ÁRUHÁZ

volt Glücksmann cég, Piata Unirii (Szent László-tér)
Gyári lerakat Gyári áruk

Tájékoztató árak:

1 méter szövet	45 Lei	1 darab panama apacsing	180 Lei
1 „ muslin grenadin	59 „	1 „ weekeding nyakendővel	175 „
1 „ mosó gorgette	31 „	1 „ rövid alsónadrág	44 „
1 „ prima ingzefir	30 „	Selyem női harisnya	30 „
1 „ ágynemű vászon	26 „	Flo: női harisnya	30 „
1 „ 150 széles lepedővászon	78 „	Férfi zokni	10 „
1 „ prima molino	19 „	Férfi harisnya	30 „
1 darab Corvin törülköző	24 „	Fürdődressz	65 „
1 méter mintás I. osztályu műselyem	75 „	Uszónadrág	25 „
1 „ francin mosódeiaín	37 „	Selyem ingnadrág	145 „
1 „ prima ruhavászon	56 „	I-a reformnadrág	78 „
1 „ prima panamavászon	52 „	1 orsó 300 yardos Clark cérna	10 „
1 „ 140 sz. flotirkelme f.-köpenyre	275 „	1 orsó 1000 yardos Clark cérna	30 „
1 „ prima ruhabrosz	35 „	Méret szerinti ingek 6 óra alatt készülnek	
1 darab selyemeleji ing	155 „	Nyakkendők, gallérok, zokni- és nadrágtartók nagy választékban.	
1 „ férfi hálóing	160 „		

Mindenmü kötött- és rövidárú nagy választékban. Gyapju és flanel-takarók, frottír és damaszt törülközők, asztalneműk, színes fehérneműbatiztok és tusserek

Teljes manasszonyi kelengye! **Corvin áruház** Piata Unirii (Szent László-tér)

ZSIDÓ HUMOR

A pár csepp víz

Mikor Oroszországban egy cári ukáz kiutasította a külföldi zsidókat, egy német származású lodzi gyáros elment dr. Jelsi rabbihoz és kérdezte: mi volna abban, ha ő kikeresztelkedne, hogy Lodzban maradjon, azért továbbra is jó zsidó lenne, az a kis szentelt víz igazán nem lényeges. Mire a rabbi így felelt: „A biblia szerint Isten megáldotta Jákóbot, hogy ivadékai olyanok lesznek, mint a föld pora. Milyen értelme van ennek az áldásnak? Szimbólum ez. A port lehet kisöpörni, lábbal tapodni, ide-oda hordhatja a szél, de sohasem semmisül meg. De ha pár csepp víz kerül a porra, sár lesz belőle...“

Vajjon a kutya tudja-e?

Reb Mosele be akar menni egy szomszédhoz, de egy ugató kutyától megriad és megfordul.

— Nem ismeri-e a közmondást — kérdi a szomszéd — hogy az a kutya, amelyik ugat, nem harap?

— Én ismerem — felelt Reb Mosele — de kérdés, vajjon ismeri-e a kutya is?

A mai halottak?

Egy sinkovcei zsidó a temetőben találja az ismert reb Orist, a kohánitát és tüstént megszólítja a talmudi melódiájú kérdéssel:

— Mi dolga a kohánitának a temetőben?

— Mi? — feleli a reb Oris fitymálva, — odaadom egy krajcárért, a mai kohánitákat! A mai halottakat!

Éppen fordítva

A sinkovcei sakter reb Elje, ha kevés dolga volt a csirkék körül, órajavitással szokott foglalkozni. De a sinkovceiek egyik mesteriségét sem faksálták sokra. Ezt a véleményét reb Mosele, a filozófus így foglalta össze tömören:

— Ha reb Elje levág egy csirkét, jár; ha megjavít egy órát, áll.

A fizetős feddő beszéd és az éjjeli ör

„Kiálts torkodból, ne tartsd vissza magad, mint a harsona emeld fel hangodat.“ Így szól a próféta. Rabbi Joel a feddő prédikátor mondotta egyszer: Vannak emberek, akik nem akarnak hallgatni a rabbi feddő szavára, mert hiszen mesterisége ez és fizetést kap érte — mondogatják. Hasonlatos ez ama balga emberhez, aki szalmafedeles padlásban lakott és mikor lefeküdt, nem oltotta el az égő gyertyát. Arra ment az éjjeli ör, aki fujta a trombitát, aztán hangosan hirdette: tűzre vizre vigyázzatok, tűzet, gyertyát eloltastok! De a balga ember nem hallgatott rá, figyelmeztető feleségéhez pedig így szólt: „Hiszen ez az éjjeli

ör csak azért kiáltja ezt, mert fizetést kap érte a községtől. Nem szivból beszél, nem kell vele törődni!“ Az ember aztán elaludt, az égő gyertya eldőlt, felgyújtotta a padlást és tüzet fogott a ház és lángba borult az egész város. Látjátok — mondotta a rabbi — ilyen balgák azok is, akik hallják a feddő szót „a jövő napról, mely lángol mint a tűzkohó“ és azt gondolják magukban: nem kell rá hallgatni, fizetnek érte, tehát szónokol. És az eredmény, hogy a bűn tüze tovább terjed. Azért mondják bölcsseink: „ki a bölcs? az aki mindenkitől tanul!“ És ezért mondja a próféta: Kiálts torkod szakadtából, ne tartsd vissza magad. Mint a trombita, emeld fel hangodat!“ ne törődj vele, hogy rád is azt mondják amit a trombitáló éjjeli örre, hogy azért trombitál mert fizetést kap érte!...

Éz nem liberalizmus...

Mikor Szilágyi Dezső egy zsidót kinevezett, barátja gratulált neki a liberalizmusához. Szilágyi azt felelte: „Éz nem liberalizmus, hogy az ember kiváló zsidót méltó pozícióba ültet. Akkor leszek liberális, ha számár zsidót nevezek ki.“

MOZI

Cinematografus FILMPALACE

HETI MŰSORA:

Péntek: „Broadway Cézárja.“ A keddi megváltott jegyek ma gratis érvényesek! — Szombattól: „Muzsikus Jankó“ Hangos filmszenzáció! — Vasárnap d. e. Nagy kettős matiné 10 és 12 lejes helyárrakkal! Figyelem! Nagy kedvezmény! A páholy minden előadásán 28 lei.

Teatrul HEIMAN színház

HETI MŰSORA:

Legközelebbi műsor: „A bombák bombája.“ A slágerek nagy slágere! Anny Ondra parádés vigjátéka: „Kicsi életem a feleségem.“ Noti Károly kézírata nyomán! Anny Ondra — Félix Bressart — Siegfried Arno, Georg Alexander. — A Nevelés Niagara!

BALKIRS bélyegzőgyár

Sirada Alexandri (volt Teleki-ucca) 4. Villanyerőre berendezett üzemében készít:

részbélyegzőket, szappanstanenikat, számozógép javításokat

és mindenféle szak- legelőcsőbb árakban!

Bankoknak és ügyvédeknek 20 százalékos kedvezmény!!!